Ազգ
Azg armenian daily
16 ՅՈՒԼԻՍ 1997 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ #132 (1386)

Շաբաթվա վերջին կվերսկսվեն Ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման բանակցությունները

15 ՅՈՒԼԻՍ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Այս շաբաթվա վերջին վերսկսվելու են ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման բանակցությունները: Ըստ մի խոսնակի, կոնկրետ արդյունքներ են սպասվում ԱՄՆ-ի, Ռուսաստանի եւ Ֆրանսիայի ներկայացուցիչներից կազմված բանակցային պատվիրակության տարածաշրջան կատարելիք այցերից: Բանակցային խումբը մեկնելու է Բաքու, Երեւան եւ Ստեփանակերտ: Միացյալ Նահանգների բարձրաստիճան մի դիվանագետ, որը կապված է բանակցությունների գործընթացին, «Ազատության» թղթակցին այս շաբաթ ասաց, թե Վաշինգտոնը մտահոգ է բանակցությունների երկարատեւ անարդյունավետ շարունակմամբ եւ հակամարտության կարգավորման ուղղությամբ առաջընթացի որեւէ քայլի բացակայությամբ: Դիվանագետն ասաց նաեւ, որ այս տարածաշրջանն աճող հետաքրքրության կենտրոնում է, մասնավորապես Կասպից ծովի նավթային պաշարների պատճառով: Ըստ նրա, ղարաբաղյան շարունակվող հակամարտությունը խոչընդոտում է տնտեսական զարգացմանը: Դիվանագետը հայտնեց նաեւ, որ խնդիրը կքննարկվի Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւի այս ամսվա վերջին Վաշինգտոն կատարելիք այցի ընթացքում:

ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Հունաստանի բանակի բարձրաստիճան պատվիրակությունը Երեւանում

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

Երեկ հուլիսի 15-ին, Երեւան ժամանեց Հունաստանի Հանրապետության ազգային պաշտպանության նախարար Ակիս Ցոխաձոպուլոսը: Այցն ուղղված է տարածաշրջանում ռազմաքաղաքական համագործակցության պահպանման ծրագրի ամրապնդմանը, որի սկիզբը դրվել է դեռ 1995-ին Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի Աթենք կատարած պաշտոնական այցելության ընթացքում: Այն ժամանակ երկու երկրների պաշտպանության նախարարությունների մակարդակով ստորագրված համաձայնագրի համաձայն, նախատեսվում էր խորացնել եւ ակտիվացնել երկկողմ համագործակցությունը: Եվ խոր. անցած երկու տարիներին տվյալ բնագավառում համապատասխան հանդիպումներ են արձանագրվել Հայաստանի եւ Հունաստանի պաշտոնյաների միջեւ, որոնցից վերջինը տեղի է ունեցել կես ամիս առաջ: Նկատենք, որ հունիսի կեսերին Հունաստանի ազգային պաշտպանության գլխավոր շտաբի պետ Արանասիոս Չոգանիսի այցը Երեւան (եւ նրա հանդիպումները երկրի ղեկավարության հետ) որոշակի ահազանգով է արձանագրվել Թուրքիայի մամուլի էջերին: Արդեն իսկ հունիսի 23-ին (Արանասիոս Չոգանիսի այցից անմիջապես հետո) թուրքական մի շարք թերթեր Հայաստանի եւ Հունաստանի ռազմական ուժերի ղեկավարների կնքած համագործակցությունը դիտեցին որպես խիստ բացասական երեւույթ, կոչելով «սեւ համագործակցություն»: Տվյալ դեպքում «սեւ» որակումը, մեղմ ասած, այն տարակուսանքն է, որ թուրքական մամուլը արտահայտել է ՆԱՏՕ-ի անդամ երկրի եւ «ակնհայտ ռուսամետ» պետության կնքած համաձայնագրի կապակցությամբ: Ու թեեւ պաշտոնական Անկարան որոշ վերապահությամբ է արձագանքել երկրի արեւմտյան եւ արեւելյան սահմաններում ծավալվող ռազմական համագործակցությանը, այնուամենայնիվ, դա չի խանգարել Թուրքիայի արտգործնախարարության մամլո խոսնակ Սերմեթ Աթաջանլըին հայտնել, որ «մի կամ մեկ այլ երկրի հետ Հայաստանի համագործակցության հանգամանքներ»:

Ինչ վերաբերում է պաշտպանության նախարար Ա. Ցոխաձոպուլոսի այցին նախորդող օրերին, ապա հայտնի է, որ նա Աթենքում հանդիպում է ունեցել Հունաստանում ՀՀ դեսպան Արման Կիրակոսյանի հետ: Ըստ երեւույթին, հանդիպման ժամանակ քննարկված հարցերը (Լեռնային Ղարաբաղի հիմնահարցի խաղաղ կարգավորում, տարածաշրջանային խնդիրներ, երկկողմ հարաբերությունների զարգացում եւ այլն) տրամաբանական շարունակություն կգտնեն նաեւ Երեւանում: Երեկ Հունաստանի ազգային պաշտպանության նախարարն արդեն եղավ ՀՀ ԱԳՆ-ում, ինչպես նաեւ հանդիպեց ՀՀ պաշտպանության նախարարի հետ: Այսօր նախատեսվում է մամլո ասուլիս երկկողմ համագործակցության այլ փուլի վերաբերյալ: Հատկանշական է, որ պարոն Ցոխաձոպուլոսը ՆԱՏՕ-ի անդամ երկրների պաշտպանության նախարարներից առաջինն է, որ այցելում է Հայաստան:

ԹԲԻԼԻՍԻ

Լիակատար փոխըմբռնում Թուրքիայի եւ Վրաստանի միջեւ

ԹԲԻԼԻՍԻ, 15 ՀՈՒԼԻՍԻ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ՓՐԱՅՄ ՆՅՈՒՍ: «Մենք պաշտպանում ենք Վրաստանի տարածքային ամբողջականությունը: Ես միշտ այսպես եմ ասել, ասում եմ եւ կասեմ», հուլիսի 14-ին կայացած մամլո ասուլիսում հայտարարել է Թուրքիայի նախագահ Սուլեյման Դեմիրելը:

Թբիլիսիում կայացած վրաց-թուրքական բանակցությունների արդյունքների վերաբերյալ համատեղ կոմյունիկեում նշված է, որ «աբխազական հարցը պետք է կարգավորվի խաղաղ եղանակով, հաշվի առնելով Վրաստանի պետական ինքնիշխանությունը, տարածքային ամբողջականությունն ու սահմանների անխախտելիության սկզբունքը»:

Ինչպես այսօր հաղորդել է «Ռեզոնանսի» թերթը, ավելի վաղ թուրք զինվորականները խոստացել էին, եթե ռուսական խաղաղարար ուժերի փոխարեն միջազգային ուժեր ուղարկվեն Աբխազիա, Թուրքիան մի վաշտ կուղարկի այնտեղ:

Երկու երկրների նախագահները հույս են հայտնել, որ Կասպիականի հանքավայրերի հիմնական նավթի առաքման համար նախապատվությունը կտրվի Բաքու-Ջեյհան նավթամուղին, նկատի առնելով նրա տեխնիկական, տնտեսական, բնապահպանական եւ ռազմավարական առավելությունները, ասված է հուլիսի 14-ին ընդունված համատեղ ամփոփիչ կոմյունիկեում:

«Նավթի փոխադրման խնդիրները ոչ թե քաղաքական, այլ տնտեսական բնույթ են կրում, եւ այս իմաստով Բաքու-Ջեյհան նավթամուղը այլընտրանք չունի», հայտարարել է Սուլեյման Դեմիրելը Վրաստանի նախագահի հետ անցկացված համատեղ մամլո ասուլիսում:

Ութ փաստաթուղթ, այդ թվում երկկողմ համագործակցությունը խորացնելու մասին հռչակագիրը, այսօր լրացրին երկու պետությունների փոխհարաբերությունների իրավական հիմքը, որը բաղկացած է ավելի քան 50 փաստաթղթից. դրանք Թբիլիսիում ստորագրել են վրացական եւ թուրքական պատվիրակությունները:

«Տարածաշրջանային եւ համաշխարհային հիմնախնդիրների նկատմամբ մեր հայացքները միանգամայն համընկնում են», հայտարարել է Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեն: Սուլեյման Դեմիրելի խոսքերով, «երկու երկրների միջեւ ոչ մի խնդիր չկա»:

Դեմիրելի խոսքերով, մոտ ժամանակներս հեռանկարային նախագծեր պետք է համարել Կարս-Ախալքալաք երկաթուղու կառուցումը եւ Վրաստանին էլեկտրաէներգիայի մատակարարումների ընդլայնումը: «Մեր համագործակցության տեմպերը պետք է աճեն», ասել է Սուլեյման Դեմիրելը, որը Էդուարդ Շեւարդնաձեին հրավիրել է Թուրքիա Վրաստանի նախագահի համար ցանկացած հարմար ժամանակ:

Քոչերիլ Ռաման Նարայանանը՝ Հնդկաստանի նախագահ

ԴԵԼԻ, 15 ՅՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Յուլիսի 14-ին Յնդկաստանում կայացած նախագահական ընտրություններում, նախնական տվյալներով, համոզիչ հաղթանակ է տարել Քոչերիլ Ռաման Նարայանանը: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, քվեարկության արդյունքները վերջնականապես կամփոփվեն հուլիսի 17-ին Յնդկաստանի խորհրդարանի զույգ պալատի համատեղ նիստում:

Վրաց եկեղեցին դարձյալ պառակտման սպառնալիքին հանդիման

ԹԲԻԼԻՍԻ, 15 ՅՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Յոգեւորականների մի մասը, ովքեր վաղուց պահանջում էին եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդից Վրաստանի ուղղափառ եկեղեցու դուրս գալը, հիմա պահանջում են խզել կապերը նաեւ համաշխարհային խորհրդի անդամ բոլոր ուղղափառ եկեղեցիների հետ: Ինչպես հաղորդում է «Կավկազպրես» գործակալությունը, այդ պահանջները պարունակող նամակ է հղվել Սուրբ սինոդին Շիո Մղվիմե վանքի վարդապետ Իոսամի կողմից: Դա էլ առիթ է դարձել հուլիսի 14-ին Վրաստանի պատրիարքի անցկացրած մամլո ասուլիսի համար: Ցխում-Աբխազիայի արքեպիսկոպոս Դանիելը, Ցագերիի եւ Սվանեթիայի եպիսկոպոս Նիկոլոզը, Վանիի եւ Բագդադիի եպիսկոպոս Անտոնը եւ պատմաբան Սերգո Վարդոսանիձեն սկալ ուղերձը գնահատել են իբրեւ Վրաստանի ուղղափառ եկեղեցու պառակտման եւս մեկ փորձ: Մամլո ասուլիսի մասնակիցները չեն բացառել, որ հոգեւորականների այդ մասի հետեւում կանգնած են ինչպես երկրում, այնպես էլ արտասահմանում գործող որոշակի քաղաքական ուժեր, որոնց նպատակն է թուլացնել վրաց եկեղեցին եւ խարխլել Վրաստանի պետականությունը:

Սլոբոդան Միլոշեւիչը՝ Սերբիայի եւ Մոնթենեգրոյի նախագահ

15 ՀՈՒԼԻՍ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Մոտ 10 տարի իշխանության ղեկին գտնվող Սերբիայի նախագահ Սլոբոդան Միլոշեւիչն այսօր Հարավսլավիայի դաշնային խորհրդարանի կողմից քառամյա ժամկետով ընտրվեց Սերբիայի եւ Մոնթենեգրոյի (նախկին Չեռնոգորիա) նախագահ: Ընտրությունները նախապես ծրագրված էր անցկացնել հուլիսի 23-ին, սակայն AP գործակալությունը տեղեկացրեց, որ այսօրվա քվեարկությունը շտապողված է կազմակերպվել, որպեսզի կանխվեն Մոնթենեգրոյի ղեկավարների Միլոշեւիչի դեմ քվեարկելու ջանքերը:

Սպանվեց նորաձեւության վարպետ Ջանի Վերսաչեն

15 ՅՈՒԼԻՍ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Լրատվական գործակալությունները հաղորդեցին, որ Ֆլորիդայում, Միացյալ Նահանգների հարավային Մայամի Բիչ քաղաքում այսօր հրազենից սպանվեց նորաձեւության իտալացի հանրահռչակ վարպետ Ջանի Վերսաչեն: Նա 50 տարեկան էր: Մայամի Բիչի ոստիկանության խոսնակն ասաց, որ հետապնդման մեջ է սպիտակամորթ մեկը, որը մոտ 25 տարեկան է:

Մակդոնալդը սկսում է Թբիլիսիից

ԹԲԻԼԻՍԻ, ՌՈՅԹԵՐ: Ամերիկյան արագասնունդ (ֆասթ-ֆուդ) հսկան՝ Մակդոնալդ կորպորացիան Անդրկովկասում իր գործունեությունն սկսում է Վրաստանի մայրաքաղաքից: Ջիմ Քանտալուպոն, Մակդոնալդի միջազգայինի նախագահը, թղթակիցներին հայտնեց, թե պայմանագիրը ստորագրվել է վրացական Կոկա-կոլա Կովկասինի ընկերության հետ, որը տեղում Կոկա-կոլայի լցնողն է: Պայմանագրով Կոկա-կոլա Կովկասինին հանդես է գալիս որպես Մակդոնալդի գործընկեր:

Քանտալուպոն հայտնեց նաեւ, որ 12-18 ամիս է պետք ֆիրմային ռեստորանների բացման համար: Առաջինը կլինի Թբիլիսիում: Նրա ասելով, ընկերությունը միլիոնավոր դոլարներ ներդրում է կատարելու Վրաստանում, աշխատանքով ապահովելու է հարյուրավոր մարդկանց: Քանտալուպոն լրագրողներին ասաց, որ վրացական պաշտոնական մարմինների կողմից որեւէ արգելքի չի հանդիպել գործարքը նախապատրաստելիս: Վրացական խոհանոցը մսի, պանրի եւ բանջարեղենի համեմունքներով պատրաստման դարավոր ավանդույթներ ունի: «Ես փորձել եմ վրացական կերակրատեսակները, ասաց Մակդոնալդի պետը, եւ կարծում եմ, որ վրաց ժողովուրդը կհավանի նաեւ մեր Բիգ Մակերն էլ, ինչպես աշխարհում 103 երկրներում մարդիկ հավանում են դրանք»:

Քանտալուպոն հայտարարեց, որ Մակդոնալդը Վրաստանը համարում է հենակետ՝ ապագայում հարեւան Ադրբեջան եւ Հայաստան «ներթափանցելու» համար:

ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՈՒՄ

Ատոմակայանը հուլիսի 22-ից ժամանակավորապես կկանգնեցվի

Հուլիսի 22-ին միջուկային վառելիքի վերաբեռնավորման եւ ծրագրային վերանորոգման իրականացման նպատակով 2 ամսով կդադարեցվի Հայկական ԱԷԿ-ի աշխատանքը: Ինչպես տեղեկացրեց «Պետատոմհսկողության» պետ Աշոտ Մարտիրոսյանը, միջուկային վառելիքի մատակարարումները կիրականացնի Ռուսաստանը այս տարվա օգոստոսին: Նրա խոսքերով, ատոմակայանի անվտանգությունը բավարար վիճակում է եւ համապատասխանում է միջազգային պահանջներին: Մարտիրոսյանը նշեց, որ հանրապետությունում էլեկտրաէներգիայի մատակարարման ընթացիկ գրաֆիկը կպահպանվի համապատասխան գազի եւ մազութի ներմուծման հաշվին: Մասնավորապես, ԱՄՆ-ի կառավարության այս տարվա հուլիսի 4-ին հատկացրած 30 մլն դոլարի օգնության հաշվին ՀՀ կներմուծվի գազ: Հիշեցնենք, որ հայկական ատոմակայանի աշխատանքների ծրագրային դադարեցումը տեղի էր ունեցել նաեւ անցյալ տարվա ամռանը: Հատկանշական է, որ այս անգամ ՀԱԷԿ-ի կանգնեցման նախօրեին՝ հուլիսի 17-ին, Երեւան կժամանի Ատոմային էներգետիկայի միջազգային գործակալության գլխավոր տնօրեն Հանս Բլիքսը: Նույն օրը նա կայցելի ԱԷԿ, ապա կհետեւեն հանդիպումներ ՀՀ նախագահի, վարչապետի, էներգետիկայի նախարարի եւ ՀՀ «Պետատոմհսկողության» պետի հետ: Մարտիրոսյանի խոսքերով, Հայաստան Բլիքսի այցը ծանոթացման բնույթ է կրում: Հուլիսի 18-ին Հայաստանում ՄԱԿ-ի ներկայացուցչությունում մամլո ասուլիսով պրն Բլիքսը կավարտի իր այցը:

ՏԻԳՐԱՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ
ՀՀ-ում «Ինտերֆաքսի»
սեփական թղթակից

ԱԶԳ **տեղական**

ԱՍՈՒԼԻՍ

Հուլիսի վերջից՝ ընտանիքների տվյալների փաստագրում «Փարոս» համակարգում

Բնակչության կարիքավորության գնահատման «Փարոս» համակարգի կառավարման հանձնախմբի մի քանի անդամներ ծրագրի տնօրեն Ռոյ Քեյեզյանի գլխավորությամբ երեկ առավոտ էին հրավիրել ՀՕՖ երեւանյան գրասենյակում՝ ներկայացնելու «Փարոսում» կուտակված տեղեկատվական բազայի կատարելագործմանն ու ճշգրտմանն ուղղված հերթական փուլը, որն, ինչպես նշեց պրն Քեյեզյանը, «նույնքան կարեւոր է, որքան սկզբնական գրանցումը»: Բանն այն է, որ 1994 թ. ներդրված համակարգը, ուր գրանցված է գրեթե 735 հազար հայաստանյան ընտանիք, սկզբնական փուլում հիմնված էր կամավոր հայտարարությունների (այսպես ասած, «ազնիվ խոսքի»–Լ. Պ.) վրա եւ ամրագրված չէր համապատասխան փաստաթղթերով, ինչը, բնականաբար, գնահատման ճշգրտության նախապայման չէր: «Այսօրվանից սոցիալական ծառայությունների տարածքային կենտրոնների բոլոր աշխատակիցները (524 հոգի) եւս մեկ անգամ կծանոթանան տվյալների փաստագրման սկզբունքներին, իսկ հուլիսի վերջից (մինչեւ հոկտեմբերի 30-ը) «Փարոսում» վերագրանցվելու ցանկություն եւ անհրաժեշտություն ունեցող բոլոր ընտանիքները հրավիրվում են սոցիալական ծառայություններ՝ իրենց անդամների սոցիալական վիճակը փաստող տեղեկանքների եւ փաստաթղթերի ամբողջական փաթեթով (փաստաթղթերի պատճենները կկցվեն համապատասխան «գործերին»), լրագրողներին տեղեկացրեց ՀՀ սոցապ նախարարության սոցիալական աջակցության վարչության պետ Արտաշ Դավթյանը: Նշված ժամկետում չվերագրանցված քաղաքացիները կզրկվեն նոյեմբերից հետո սկսվելիք օգնություններից, սակայն, քանի որ «Փարոսը» շարունակական ծրագիր է, կարող են գրանցվել նաեւ հետագայում: Պրն Դավթյանն ընդգծեց, որ նախորդ 6 ամսում զգալի աշխատանք է կատարվել «Փարոսը» մաքրելու ուղղությամբ՝ 13 հազար 500 ընտանիքների կարիքավորության աստիճանն իջեցվել է 0-ի, պետավտոտեսչությունից ստացված տվյալների համեմատմամբ ցուցակներից հանվել է եւս 43 հազար ընտանիք, որ վերջին 4 տարիներին ձեռք են բերել անձնական օգտագործման մեքենաներ: Աշխատանքներ են տարվում նաեւ այլ ուղղություններով (սա առանձին ասուլիսի թեմա է), նկատեցին հանձնախմբի անդամները՝ ի պատասխան հարկային տեսչության հետ համագործակցության վերաբերյալ մեր հարցի: Հանձնախմբի խորհրդատու, նախարարության նույն վարչության պետի տեղակալ Աստղիկ Մինասյանը հիշեցնելով, որ «Փարոսում» գրանցվելը օգնություն ստանալու անհրաժեշտ, սակայն ոչ բավարար պայման է, ի հավելումն ասվածի նշեց, որ սոցիալական ծառայություններ ներկայացվելիք փաստաթղթերի փաթեթի վերաբերյալ տեղեկություններ մոտ օրերս կտրվեն ԲՏՏ-ներում (կամ համայնքապետարաններում, եթե վերջիններս ձեւավորված են): Նախապատրաստված են տեղեկանքներ, որ ԲՏՏ աշխատակիցների կողմից կլրացվեն անվճար՝ անկախ տնային վարձերի մուծումներից: Վարչության պետի տեղակալը նշեց, որ տեղեկանքները շարունակում են մնալ «Փարոսի» ամենախոցելի տեղը եւ, ցավոք, ոչ միշտ են արտացոլում բնակչության իրական եկամուտների չափը:

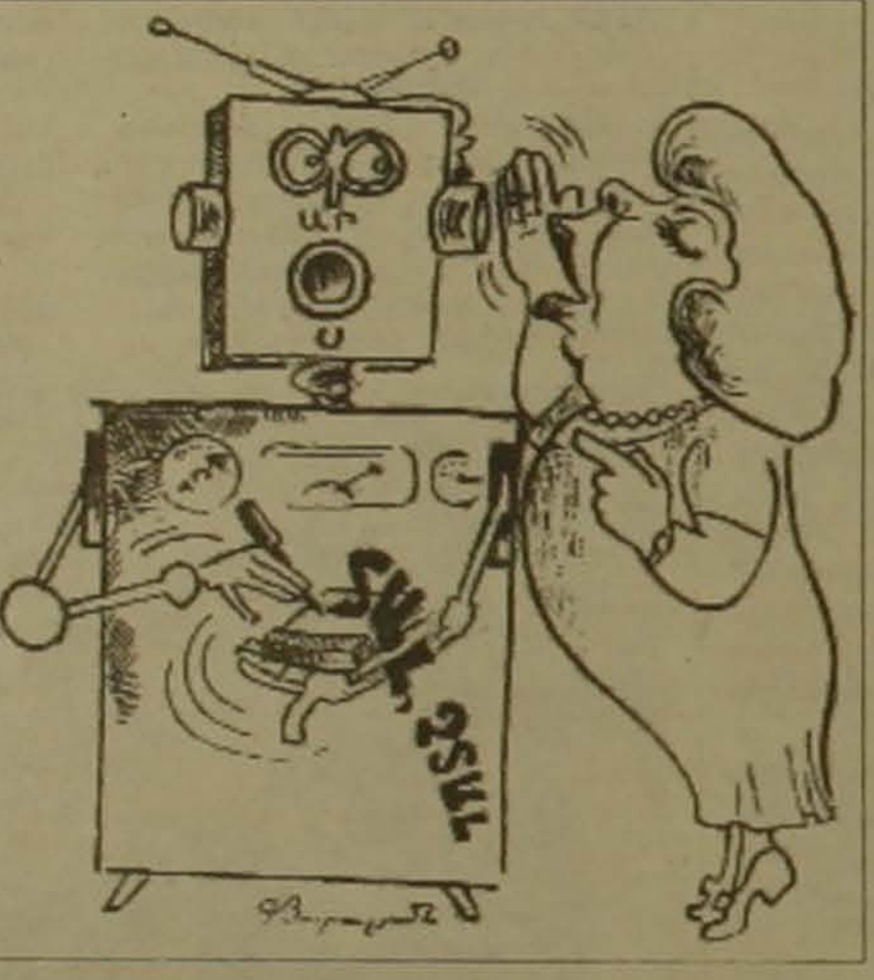

Երեւանի մաթեմատիկական մեքենաների գիտահետազոտական ինստիտուտի փոխտնօրեն, «Փարոսի» համակարգչային կենտրոնի պատասխանատու Արման Քուչուկյանն ավելացրեց, որ «Փարոսի» հին ու նոր ցուցակների համեմատությունը սոցիալական ծառայություններին ցուցակներից դուրս մնացած ընտանիքների վերաբերյալ հավելյալ տեղեկություններ ստանալու հնարավորություն կտա:

Պրն Քեյեզյանը, կանխելով «Փարոս» համակարգի նկատմամբ որոշակի վերապահ վերաբերմունքի մասին հարցերը (գաղտնիք չէ, որ «Փարոսում» գրանցված շատ ընտանիքներ այդպես էլ չօգտվեցին հատկացված օգնություններից), նշեց, որ ծրագրի խնդիրը միայն ոսպի, բրնձի եւ նավթի բաշխումը չէ: «Փարոսի» ճշգրտված ցուցակները հետագայում կօգտագործվեն բնակչության կարիքավոր խավերին ձրի դեղորայք բաշխելու, հիվանդանոցային բուժում ապահովելու, նպաստներ հատկացնելու եւ նման նպատակներով:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

«Եվրասիա»-ի տարեկան ժողովը՝ Երեւանում

«Եվրասիա» հիմնադրամը ընտրել է Երեւանը որպես իր տարեկան ժողովի վայր, որը տեղի է ունենալու «Արմենիա» հյուրանոցում, հուլիսի 16-18:

Կազմակերպության 48 բազմազգ աշխատակիցներ Վաշինգտոնից, Մոսկվայից, Սարատովից, Վլադիվոստոկից, Տաշքենդից, Կիեւից եւ Երեւանից հավաքվելու են 1998 թ. համար նոր ստրատեգիաներ մշակելու եւ մինչեւ օրս ամբողջ ԱՊՀ երկրների տարածքում իրականացված 47.139.385 դոլար ընդհանուր արժողությամբ 1.932 գրանտները գնահատելու: Այդ ժողովը կոչված է նշելու Հայաստանին եւ ԱՊՀ-ի այլ երկրներին հիմնադրամի կողմից ցուցաբերվող տնտեսական եւ տեխնիկական օգնության 4-րդ տարեդարձը:

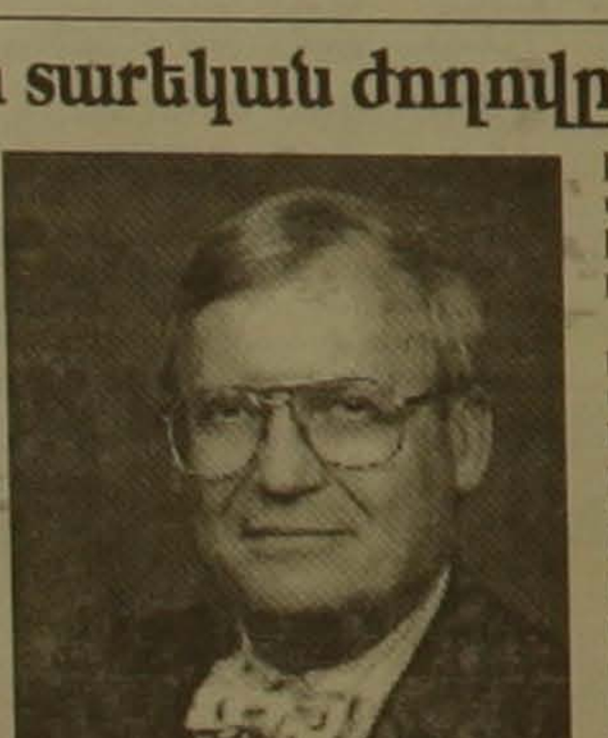

Ժողովը ղեկավարելու է հիմնադրամի նոր ընտրված նախագահ Չարլզ Ուիլյամ Մեյնզը: «Մեր հավաքվելը Հայաստանում մեծ նշանակություն ունի ինձ եւ իմ գործընկերների համար», ասում է Մեյնզը: «Այս երիտասարդ հանրապետությունը մեծ փոփոխությունների է ենթարկվել անկախությունը հայտարարելու օրվանից: Սակայն հայ ժողովրդի դիմացկունությունը բերել է ստեղծագործական, դրական փոփոխություններ, որոնք շատ անգամ կարող են օրինակ ծառայել ԱՊՀ մյուս երկրների համար: 2.058.000 դոլար արժողությամբ 80 գրանտներ, որ մենք իրականացրինք Հայաստանում, փոփոխությունների ընթացքում կատալիզատորի դեր խաղացին: Այստեղի դինամիկ եւ ստեղծագործող ժողովրդի մեջ աշխատելը մեզ համար բավարարություն է»:

Հայաստանում հյուրընկալվելու ընթացքում Մեյնզը եւ հիմնադրամի միջազգային աշխատակազմը կայցելեն կրթական հաստատություններ, հասարակական կազմակերպություններ, մամուլի կենտրոններ, գործարաններ եւ փոքր ձեռնարկություններ, որոնք գրանտներ կամ վարկեր են ստացել «Եվրասիա» հիմնադրամից: Երեք օրվա այս հավաքույթը նաեւ ընդգրկելու է աշխատակազմի համար ուսուցումներ, գրանտներ շնորհելու եւ կառավարական կանոնակարգի վերաբերյալ քննարկումներ, նաեւ Հայաստանի փոքր ձեռնարկությունների վարկավորման ծրագրի հաշվետվություն: Հիմնադրամի նոր նախագահի եւ աշխատակազմի բարի գալուստը ողջունելու նպատակով հուլիսի 16-ին չորեքշաբթի, կառավարության ընդունելությունների տանը կկայանա հատուկ ընդունելություն:

Ուրբաթ հուլիսի 18-ին Մեյնզը հիմնադրամի պատվիրակության հետ այցելելու է Գյումրի:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Հայաստանը շատ ավելի քիչ զենք է ստացել, քան Ադրբեջանը

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հայաստանի պաշտպանության նախարարը գոհունակություն հայտնեց Հայաստանին եւ Ադրբեջանին ռուսական զենքի մատակարարումների հարցը հետաքննող հանձնաժողով ստեղծելու առթիվ: «Թող գան, տեսնեն եւ համոզվեն, որ Հայաստանը ԽՍՀՄ-ից եւ Ռուսաստանից ստացել է շատ ավելի քիչ սպառազինություն, քան Ադրբեջանը», նշեց նա: Լրագրողների հետ զրույցի ժամանակ Վազգեն Սարգսյանը հաղորդեց, որ ռուս-հայկական ռազմական համագործակցությունը կշարունակվի եւ առաջիկայում պլանավորված է իր հանդիպումը Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար Ի. Սերգեեւի հետ: Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւի այն հայտարարության առնչությամբ, որ Ադրբեջանը պատրաստ է ուժային ճանապարհով լուծելու ղարաբաղյան խնդիրը, Վազգեն Սարգսյանը հայտարարեց. «Թող լուծի: Մենք պատրաստ ենք»:

Միջադեպեր հայ-ադրբեջանական սահմանագոտում

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ՀՈՒԼԻՍ, ՓԱՍՏ: Հերթական սահմանային միջադեպերն են գրանցվել հայ-ադրբեջանական սահմանագոտում: Հուլիսի 14-ին ժամը 21.40-ից մինչեւ հուլիսի 15-ի 5.05-ը հակառակորդը գնդացիրներով, նռնականետներով եւ հրազենային տարատեսակ զենքերով գնդակոծել է Գեղարքունիքի մարզի Արտանիշ պաշտպանական դիրքերը: Նույն օրը 0.30-ից հակառակորդը հրազենից գնդակոծել է Տավուշի մարզի Պառավաքար բնակավայրի պաշտպանական դիրքերը: Երկու դեպքում էլ հայկական կողմից տուժածներ չեն եղել:

Ադրբեջանցի ռազմագերիները վախենում են հայրենիք վերադառնալ

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ադրբեջանական ANS-press գործակալությունը, վկայակոչելով Ադրբեջանի ռազմագերիների եւ անհետ կորածների որոնման պետական հանձնաժողովի նախագահ Իբրահիմ Հուսեյնովին, հաղորդում է, որ Լեռնային Ղարաբաղում այդ հանձնաժողովի կողմից հայտնաբերվել եւ հաշվառման են վերցվել երկու զինծառայողներ, որոնք բռնությամբ գերի են պահվում: Այդ նույն աղբյուրը Ստեփանակերտին մեղադրում է ռազմագերիների հանձնումն ուշացնելու համար: «Հայկական կողմը իր գործողությունները փաստարկում է ռազմագերիներից մեկի առողջական վիճակով, որը ծանր վիրավոր է», նշում է Ի. Հուսեյնովը: «Նոյյան տապան» գործակալությանը տված հարցազրույցում ԼՂՀ ռազմագերիների եւ անհետ կորածների հարցերի պետհանձնաժողովի նախագահ Ալեքսանդր Աղասարյանը պարզաբանեց, որ ոչ թե Ղարաբաղն է խոչընդոտում նշյալ ադրբեջանցի քաղաքացիների ազատմանը, այլ նրանք իրենք են հրաժարվում վերադառնալ Ադրբեջան: Նա հայտնեց նաեւ, որ Ղարաբաղի իշխանությունները վերոհիշյալ զինվորականներին հանձնել են Միջազգային Կարմիր խաչի խնամքին, որն էլ իր հերթին նրանց մասին տեղյակ է պահել Ադրբեջանի իշխանություններին: Ըստ պրն Աղասարյանի, ռազմագերիներից մեկը՝ Ագիմ Ահմեդովը եղել է խափանարարական-հետախուզական խմբի անդամ, որին բռնել են ԼՂՀ տարածքում ապրիլի 10-ին: Ինչպես ժամանակին հաղորդվել է, այդ խմբի յոթ անդամները զոհվել են խմբի վնասազերծման ժամանակ: Ա. Ահմեդովը, վիրավոր լինելով, գերի է վերցվել եւ ներկայումս գտնվում է բուժման մեջ: Երկրորդ ադրբեջանցուն՝ փախստական Սադրադին Մուրշուդովին ղարաբաղյան կողմը բռնել է հուլիսի 2-ին: Սա հայրենիք վերադառնալուց ադրբեջանական ռազմագերիների հրաժարվելու առաջին դեպքը չէ, քանի որ հայտնի է, որ Ադրբեջան վերադարձած շատ ռազմագերիներ դատի են տրվել եւ դատապարտվել բանտարկության տեւական ժամկետների կամ մահապատժի:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հանրապետականները մտահոգ են Ռուս-Բելառուս միությանը միանալու քարոզչությունից

Երեկ՝ հուլիսի 15-ին, Հայաստանի հանրապետական կուսակցությունը հանդես է եկել հայտարարությամբ, որում «իր մտահոգությունն է արտահայտել Հայաստանը Ռուսաստան-Բելառուս միությանն անդամակցելու հանրապետությունում սկիզբ առած գործընթացի վերաբերյալ»: Կուսակցությունը համոզված է, որ հայտնի քարոզչությանը «նպաստում են հասարակության շերտավորումը՝ ծայրահեղ չքավորների եւ մի խումբ մեծահարուստների, ժողովուրդ-իշխանություն գործուն կապի բացակայությունը, պաշտոնական դիրքի չարաշահումները»: Հայտարարության մեջ ընդգծվում է, որ Ռուսաստան-Բելառուս միությանն անդամակցելու քարոզիչները հիմնականում շահարկում են Հայաստանի ներկա կացությունը՝ հետապնդելով նեղ խմբային նպատակներ: Ըստ Հանրապետական կուսակցության, այդ քարոզիչները՝ Հայաստանի կոմունիստական կուսակցության եւ նրա շարքերից վտարված կամ հեռացված ու այլ կուսակցություններում դիրքեր զբաղեցրած անձինք են: Հայտարարությունը պահի կարեւորությունը շեշտում է այնքանով, որքանով այսօր նման քարոզարշավը նոր լիցք է ստանում: Գործընթացը հղի է անկանխատեսելի հետեւանքներով եւ, բացի այդ, «չկա ոչ մի երաշխիք, որ նոր միությանն անդամակցելը կապահովի արցախյան խնդրի հայանպաստ լուծումը, Հայաստանի տնտեսական ճգնաժամի հաղթահարումը»:

Ուստի «Հայաստանի հանրապետական կուսակցությունը համոզված է, որ այս պայմաններում ՀՀ իշխանությունները պարտավոր են գործուն քայլեր ձեռնարկել՝ երկիրը դուրս բերելու ծանր վիճակից: Հակառակ դեպքում իրադարձությունների զարգացումը հղի է հասարակության բարոյական անկմամբ եւ, որպես հետեւանք, բարձրագույն արժեքներից մեկի՝ պետականության կորստով»:

Ի լուր լրագրողների

Մամուլի ազգային ակումբը նոր «Աշխարհը եւ մենք» ծրագրի շրջանակներում լրագրողներին հրավիրում է հանդիպման Հայաստանում ՄԱԿ-ի հասարակական տեղեկատվության բաժնի ներկայացուցիչ Էնկու Կնեբեղի հետ:

Հանդիպումը կկայանա հինգշաբթի հուլիսի 17-ին, ժամը 10:30-ին Արմենպրեսի մամուլի սրահում (Զաքյան 10):

ՄԱՄՈՒԼԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿՈՒՄԲ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածք
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H AVEDIKIAN / phone 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

ընթացիկ

Վերջին երկու տարիներին մեր հանրապետության քաղաքականությունն ԱԺ խորհրդարանական ընտրություններից այն կողմ չի անցնում: Նախագահական ընտրությունները, նաեւ վերջինիս հաջորդած տեղական ինքնակառավարման ընտրությունները դարձյալ թույլ չտվեցին փոփոխություն ներմուծել քաղաքական ոլորտի մեջ: Նախագահական ընտրություններին հաջորդած ժամանակագրությունը ցույց է տալիս, որ ազատ, արդար, թափանցիկ ընտրությունների ապահովումը իշխանություններն իրենց համար խնդիր չեն դարձնում եւ պարտադրանքով կրկնվող այդ արատավոր տրամաբանությունից ձերբազատվելու նպատա-

յու եւ ընտրությունները տանել չտալու մտադրությամբ: Միայն թե այս անգամ էլ ուշադրությունը հիմնականից երկրորդականին չշեղվի, ինչը մտահոգեց մեզ կլոր սեղանի շուրջ ծավալվող առաջին քննարկումից հետո: Միաժամանակ նաեւ հասկանալի է, թե ինչու հենց առաջին հավաքում կանայք ազատ, արդար ընտրությունների ապահովման խոսակցությունն սկսեցին մշակվող ընտրական օրենքի վերաբերյալ իրենց տեսակետը ներկայացնելով: Բնականաբար, այդտեղից էլ պետք սկսեին, քանի որ առաջիկա ընտրությունները դեռեւս շատ հեռու են, բացի այդ՝ անակնկալ ընտրություններին պետք է պատրաստ լի-

մասնակցելուց: Իհարկե, ցուցակները ճշգրտելը շատ դժվարին աշխատանք է վերջին տարիների համար, երբ հանրապետությունից այդքան մեծ թվով բնակչության արտահոսք է եղել, բայց դա չի նշանակում, որ ընդհանրապես անհնարին է:

Ինչ վերաբերում է նոր ընտրական օրենք ունենալուն, իհարկե, լավ կլինի, որ ՀԿ-ները ակտիվություն ցուցաբերեն եթե ոչ նախագծի մշակմանը մասնակցություն ունենալով, գոնե սկզբունքային հարցերում պահանջողի կեցվածքով հանդես գալով: Օրինակ, երբ խոսքը վերաբերում է ընտրություններին ուժային կառույցների մասնակցության չափին ու դերակա-

Կանայք փորձելու են ապացուցել իրենց իրական ուժ լինելը

«Կին ընտրողների լիգայի» նախաձեռնությամբ հուլիսի 15-ին կազմակերպված ընտրական նոր օրենսգրքի նախագծի երկրորդ քննարկումն արդեն գործնական բնույթ էր կրում: Մասնակիցները եւ հիշյալ կազմակերպության նախագահ Ռիդա Թոփուզյանը քննարկմանը ներկայացել էին ԱԺ պետաիրավական հանձնաժողովի մշակած նախագծի վերաբերյալ իրենց կարծիքներով, դիտողություններով ու առաջարկներով: Անհամեմատ ժողովրդավարական համարելով սույն նախագիծը, այնուամենայնիվ յուրաքանչյուր հոդվածի գործնական կիրառման պատկերացումը կասկածի էր ենթարկում նրա անաչառությունը: Անօրինականություններից խուսափելու համար առաջարկվում էր հոդվածում պարտադիր մտցնել պատասխանատվության ենթարկելու կետը: Մի պահի նկատեցին, որ ընտրական օրենքը այդպիսով վերածվում է քրեական օրենսգրքի: Դարձյալ նախորդ ընտրությունների փորձից հուսալ գիտեին նաեւ, որ դատարանը ընթացք չի տալիս ոչ մի նման [illegible] Ի՞նչ անել ուրեմն, եթե ամենաժողովր[illegible] օրենքը նույնպես արդար ընտրությունների նախապայման չէ. սա այն գլուխկոտրուկն է, որի մասին պետք է երկար մտորել... Ստորեւ մեր տեսակետը կանանց նոր նախաձեռնության վերաբերյալ:

տակը ժամանակների են սպասում: Սակայն ուրախալի է, որ հուլիսի 5-ով արմատավորված ժողովրդավարության նախանշեր կասեցնելու նախաձեռնությունն իրենց ձեռքն են ցանկանում վերցնել իրենց նոր ուժ ձեւավորող հասարակական կազմակերպությունները, որոնք ժողովրդի շահերի առաջնային արտահայտիչները են համարվում:

Դեռեւս խորհրդարանական ընտրությունների ժամանակ կանանց ՀԿ-ները անհամեմատ մեծ հետաքրքրություն դրսեւորեցին կազմավորելով իրենց նախընտրական առաջին դաշինքը: Սակայն «կանայք մեծ ուժ են» հաճախ լսելի արտահայտությունն այն օրերին գործնական կիրառում չունեցավ, որովհետեւ կանանց առաջին միավորումը նույնպես ազատ, արդար, թափանցիկ ընտրությունները ապահովելը իր համար գործունեության առաջնային նպատակ չդարձրեց:

Անդրադառնալով կանանց ակտիվությանը նախանցյալ նախագահական ընտրությունների ընթացքում: Թվում էր, անցյալի սակավ փորձառությունը, ինչպես նաեւ խորհրդարանական ընտրությունների ծանր հետեւանքները կանանց կհարկադրեն առավել ակտիվությամբ հանդես գալ այս ընտրություններում, սակայն կազմակերպությունների մի մասը բավարարվեց այս կամ այն թեկնածուին պաշտպանելով, մյուսները՝ չեզոքություն պահպանելով, այդպիսով բաց տարածք ստեղծելով ընտրողի ու ընտրվողի միջեւ: Նախագահական ընտրություններին կանանց միակ հասարակական մասնակցությունը դեռեւս խորհրդարանական ընտրությունների առիթով կազմավորված «Քվեարկություն-Հայաստան» անկախ դիտորդական խմբի կազմում գործունեություն ծավալելն էր: Սակայն, երբ խմբին արգելվեց ընտրություններին մասնակցել՝ նրանում ընդգրկված կանանց կազմակերպությունները հայտարարեցին, որ ընտրություններում կիրառվող կոպիտ միջոցները անհամատեղելի են դարձնում կանանց մասնակցությունը եւ իրենց անելիքը չիմանալով, գործողությունների դաշտից մեկուսացան՝ սպասողական վիճակ որդեգրելով: Այս պրոցեսը երկար չտեւեց, նախագահական ընտրություններն իրենց ծանր հետեւանքներով սթափեցրին նրանց եւ կանանց կազմակերպությունները «Կին ընտրողների լիգայի» նախաձեռնությամբ այս օրերին միավորվելու իրենց երկրորդ փորձն են կատարում՝ գոնե առաջիկայում նախաձեռնող հանդես գա-

նել: Սակայն ճիշտ չէ եղած անօրինականությունները միայն օրենքի անկատարությամբ պայմանավորելը: Ի վերջո, ցանկացած օրենք, որքան էլ անկատար լինի կամ կատարյալ նրանով առաջնորդվելու ցանկություն է պետք: Իսկ հանրապետությունում տեղի ունեցած ընտրությունները ցույց են տվել, որ օրենքն այստեղ հարկավոր դերակատար դեր է խաղում, առաջնային են գործադրված կոպիտ միջոցները:

Մեր պատկերացմամբ ՀԿ-ների հիմնական գործունեությունը պետք է ուղղորդված լինի ընտրողների շրջանում քաղաքացիական գիտակցության բարձրացմանը, որն այսօրվանից պետք է սկսել: Շատ կարեւոր է ընկալել այն միտքը, որ ընտրությունը քվեարկությանը մասնակցելը չէ, ոչ էլ նախընտրական խմբակցությունները: Բուն ընտրական պրոցեսը սկսվում է նախընտրական պայքարի շրջանից եւ այստեղ է, որ մեծ դերակատարություն կարող են ունենալ ոչ կառավարական կազմակերպությունները եւ հատկապես կանանց կազմակերպությունները, քանի որ նրանց աշխատանքը շատ ավելի բազմաբնույթ է ու տարողունակ՝ մինչեւ իսկ բանակն է ընդգրկում: Մյուս առավելությունն այն է, որ որոշ կազմակերպություններ իրենց մասնաճյուղերն ունեն նաեւ մարզերում:

Սակայն ընտրողների ուսուցումը համայնքներում, քաղաքներում միայն ընտրական օրենքի ծանոթացնելով չպետք է ավարտվի, շատ կարեւոր է յուրաքանչյուրի մեջ արմատավորել այն գիտակցությունը, որ հենց իր ձայնը որոշիչ կարող է լինել ընտրությունների ցանկալի արդյունքի համար: Փնտրտուքի հարկ չկա, նախորդ ընտրությունները որոշակիորեն մատնանշում են այն ուղղությունները, որտեղ պետք է աշխատանք տարվի: Մեծ թվով քվեաթերթիկների անվավեր լինելը փաստում է, որ ընտրողները հատկապես գյուղական վայրերում անծանոթ են քվեաթերթիկին եւ չխաբվելու համար դիմում են հանձնաժողովի անդամներին, որոնցից յուրաքանչյուրը նրանց կողմնորոշում է իրեն ցանկալի ձեւով: Հաջորդը ընտրական ցուցակները վերահսկելն է կամ ճշգրտելը սխալ կամ կեղծ ընտրողներից խուսափելու համար: Ողջին ու մեռածին ցուցակներում համատեղ ներկայացնելը ընտրողների իրական թիվը չունենալը ընտրությունների ամենախոցելի տեղերից մեկն է: Փախստականների մասնակցության հարցը նույնպես օրենքով կարգավորված չէ, սակայն դա չի նշանակում, որ նրանք ընդհանրապես զրկված են մնում քվեարկությանը

մասնակցությունը ճշտելուն, հիվանդանոցներ ընտրական տեղամասերի վերածելուն եւ հիվանդների մասնակցության ձեւը ճշտելուն: Գործնականում արդեն այն խոցելի տեղերն են եղել, որտեղից սկզբնավորվել են ամենամեծ անհերքելիությունները: Ոչ մի ընտրական օրենքով կանոնակարգված չի բանակի մասնակցության ձեւը, զորամասերում զինվորների ընտրելու իրավունքը պետք է պահպանվի, որի հետեւանքով էլ երբեք ստույգ չի եղել քվեարկողների թիվը: Չի բացատրվել ծանոթացում ընտրական ցուցակներին, հանձնաժողովների կազմին, նախընտրական քարոզչություն ծավալել բանակում, թեկնածուների հետ հանդիպում կազմակերպել եւ այլն:

Երբ նոր օրենքով բանակը շարունակում է ընտրող հանդես գալ, ուրեմն արդարությունը պահանջում է, որ տեղի զինվորների գնան, իհարկե, առանց զինվորական գաղտնապահությունը վնասելու: Բանակին առնչվող եւ զինվորների պաշտպանության հարցերով զբաղվող կանանց կազմակերպություններին պետք է թույլատրել բացատրական աշխատանք ծավալել, ինչպես նաեւ ընդգրկվելով հանձնաժողովներում հնարավորին չափ հսկողություն իրականացնել:

Երեկվա քննարկման ժամանակ «Զինվորի մայր» կազմակերպության նախագահ Գոհար Միրզոյանը տեղեկացրեց, որ մարզերում ձեւավորվել են կանանց խմբեր, որոնք ՊՆ թույլտվությամբ հսկողություն կիրականացնեն բանակում, իսկ ընտրությունների ժամանակ կընդգրկվեն հանձնաժողովներում կամ որպես դիտորդ հանդես կգան: Իհարկե, հայտարարությունը միանշանակ չընդունվեց ներկաների կողմից: Կասկածի ենթարկվեցին հանձնախմբերը՝ ոչ հրապարակային ձեւավորելու առումով, հետեւաբար նաեւ նրանցում ընդգրկված կանանց անաչառությունը: Շատ կարեւոր է նաեւ ոստիկանության մասնակցության չափը ճշտելը՝ օրենքով դրան հստակ ձեւակերպում տալով: Վերջին ընտրությունները ապացուցել են, որ միլիցիայի ակտիվությունը գերազանցում է ընտրողներին: Եվ վերջապես, կանայք դժգոհում են, որ 30 տոկոսի փոխարեն այսօր խորհրդարանում ներկայացված են 6 տոկոս ձայնով: Ընտրությունների ընթացքում միասնական ծրագիր չմշակվեց կին գործիչների մուտքը խորհրդարան խրախուսելու եւ ապահովելու համար: Հուսով ենք, առաջիկա ընտրություններում այս կետը նույնպես նրանց ծրագրի կարեւոր մասերից մեկը կդառնա:

ՍԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ԱՍՈՒԼԻՍ

Կառավարման դպրոցը որպես նոր ԻՄԵԼ կամ ՄԻՄՕ

Հուլիսի 20-ից սկսվել է «ՀՀ կառավարման դպրոցի աջակցության ամրապնդում» 18-ամսյա տեւողությամբ ծրագիրը, որը «Պետական կառավարման համակարգի բարեփոխումների» TACIS-ի ծրագրի շրջանակում Եվրամիության նոր աջակցությունն է դպրոցին: Նախորդ ծրագիրը 1 մլն 500 հազար էկյու արժողությամբ, ուղղված էր նաեւ վարչական բարեփոխումնե-

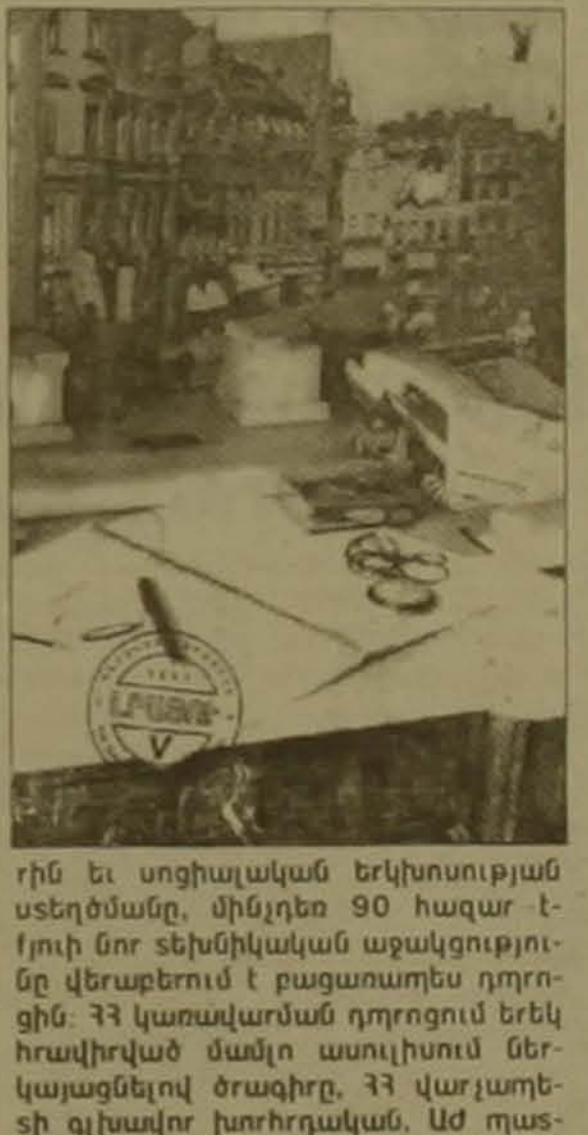

րին եւ սոցիալական երկխոսության ստեղծմանը, մինչդեռ 90 հազար էկյուի նոր տեխնիկական աջակցությունը վերաբերում է բացառապես դպրոցին: ՀՀ կառավարման դպրոցում երեկ հրավիրված մամլո ասուլիսում ներկայացնելով ծրագիրը, ՀՀ վարչապետի գլխավոր խորհրդական, ԱԺ պատգամավոր Խոսրով Հարությունյանն անդրադարձավ նաեւ «Պետական քաղաքացիական ծառայության հայեցակարգ» փաստաթղթին: Վարչապետի հովանավորությամբ ստեղծված աշխատանքային խմբի մշակած այս փաստաթուղթը մեկ շաբաթ է արդեն դրվել է շրջանառության մեջ: Պետական բարեփոխումների ողջ համույթում պետական ծառայության համակարգի ձեւավորումը համարելով առանցքային, պրն Հարությունյանը հույս հայտնեց, որ այս քայլին անմիջապես կհաջորդի բուն օրենքի մշակումը եւ ընդունումը: Հանրապետության վարչակառավարական մարմինների ձեւավորումը, դատաիրավական համակարգի վերափոխումը, խորհրդականի կարծիքով, օրենքի ընդունումը դարձնում են բացառիկ հրամայական: Ի դեպ, փաստաթղթում առանձնակի տեղ է հատկացված կառավարման դպրոցին, որը հավակնում է վերածվել կառավարման համակարգի կադրերի պատրաստման եւ վերապատրաստման հիմնական մեխանիզմի: Նրա առաջնային խնդիրն է ողջ պետական համակարգը համալրել քաղաքական որոշումներ նախապատրաստելու եւ դրանք արդյունավետ իրականացնելու ունակ կադրերով: Ավելի ուշ ինչպես՝ «շրջանավարտները որքանո՞վ կապահովվեն աշխատանքով» հարցի պատասխանների թվում կարելի է դասել եւ Խ. Հարությունյանի այն հայտարարությունը, որ պետության դերի եւ նշանակության վերաիմաստավորման պայմաններում այսօր ապարատում գործող աշխատակազմը պետք է լուրջ որակավորման ենթարկվի: Ընդ որում ոչ միայն ցածր, այլեւ ամենաբարձր օղակները: Ըստ հայեցակարգի, ենթադրվում է որակավորման 12 աստիճան 4 դասերով, որը ենթադրում է պաշտոնի բարձրությանը համեմատ ավելի բարձր պատասխանատվություն եւ առաջադրվող ավելի մեծ պահանջներ:

Այս տարի ցերեկայինին զուգահեռ դպրոցում կգործի նաեւ հեռակա բաժանմունքը պաշտոնատար անձանց համար, ուր ուսուցումը վճարովի է. 500 ԱՄՆ դոլար:

TACIS-ի ծրագիրը կիրագործվի եվրոպական կոնսորցիումի կողմից, որին իրենց մասնակցությունը կբերեն Ֆրանսիայի Լիլ եւ Մոդեն լա Ֆորե քաղաքների կառավարման շրջանային ինստիտուտը եւ Թոմսոն խմբի ՍՈԴԵՏԵԳ մասնաճյուղը, որ զբաղվում է ճարտարագիտության եւ խորհրդատվության հարցերով, Բոլոնիայի (Իտալիա) ՆՈՄԻՍՄԱ տնտեսագիտական հետազոտությունների ինստիտուտը: ՀՀ կառավարման դպրոցի ամրապնդման, մշականության ապահովման համար TACIS-ը սահմանել է երեք նպատակ: Մենեջմենթի ամրապնդումը հնարավորություն կտա մշակել դպրոցի ռազմավարությունը: Ուսուցման ծրագրի շրջանակներում կկազմվեն տեղայնացված նոր ծրագրեր, Հայաստանում եւ Եվրոպայում կպատրաստվեն դասավանդողներ, որոնց շնորհիվ դպրոցը կմատուցի բարձրորակ ուսուցման ծառայություններ: Գործունեության նոր ձեւերի թվում, ի շարս այլ ծրագրերի, նախատեսվում է ստեղծել խորհրդատվական եւ հետազոտական կենտրոն:

Կառավարման դպրոցի առաջիկա ծրագրի շարքում է սեպտեմբերին անցկացվելիք «Ժողովրդավարական պետական ծառայության համակարգի ստեղծման եւ զարգացման ռազմավարություն» միջազգային գիտաժողովը: Այն կմիավորի ԱՄՆ եւ եվրոպական երկրների մասնագետներին: Ներկայացվելիք 15 զեկույցները կծանոթացնեն աշխարհի տարբեր երկրներում պետական ծառայության կարգավորման եւ ծառայողների վերապատրաստման համակարգերին: Ինչպես նշեց TACIS-ի ծրագրի ղեկավար տիկին Դոմինիկ Ժորժը, այս հավաքը կապացուցի, որ Հայաստանը ոչ թե մի փոքրիկ երկիր է Միջին Արեւելքում, այլ կարող է լինել աշխարհի լավագույն մասնագետների շարքի առջեւում:

Ասուլիսը դարձավ նաեւ «Պետական ծառայողի լրատու» նոր ամսագրի շնորհանդեսը, որի նպատակն է միասնական տեղեկատվական դաշտ ստեղծել պետական ծառայության ոլորտում, նպաստել պետական ծառայության ինստիտուտի կայացմանը: Ամսագրի խմբագիրն է Արտակ Ղազարյանը, հիմնադիրների խորհուրդը՝ ՀՀ կառավարման դպրոցի տնօրեն, ՀՀ կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի նախագահ Խ. Բեզիրջյանը եւ Հայաստանի իրավագետների ու քաղաքագետների միության նախագահ Ա. Բաղդասարյանը: Ամսագրի առաջին համարը տպագրվել է 1000 օրինակով եւ հետագայում կարող է ավելանալ: Այն կիրացվի հիմնականում բաժանորդագրության (պարտադիր) եղանակով եւ, ինչպես նշվեց, կլինի հանրապետության զանգվածային լրատվության այն բացառիկ միջոցը, որն ինքնածախսածածկվելու է:

ԱՆՈՒՇ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

Ժողհնստիտուտի մասնաճյուղ Գյումրիում

Գյումրիում բացվել է եւ առաջիկա ուսումնական տարվանից կգործի Երեւանի ժողովրդական տնտեսության պետական ինստիտուտի մասնաճյուղը: Առայժմ երկու՝ «ֆինանսներ եւ վարկ», «հաշվապահական հաշվառում եւ աուդիտ» մասնագիտությունների գծով այս տարի մասնաճյուղ կընդունվի 40 ուսանող: Պրոֆեսորա-դասախոսական կազմը համալրվում է մրցութային կարգով, իսկ որոշ նեղ մասնագիտությունների գծով դասախոսներ կհրավիրվեն Երեւանից:

Որքան էլ, թվում է, ուրախալի է պետական բուհական նոր հաստատության բացումը հանրապետության երբեմնի (՞) երկրորդ քաղաքում, դա ըստ երեւույթին տարբեր կերպ է ընդունվում ու մեկնաբանվում նաեւ այստեղ: Այսօր մարզերում պտղող ընտանիքների ճնշող մեծամասնությունը ամենամեծ ցանկության դեպքում իսկ ֆինանսապես ի վիճակի չէ ուսանող պահել Երեւանում: Եթե ոմանք հատկապես այս տեսակետից կարեւորում են մայրաքաղաքային բուհի մասնաճյուղի բացումը տեղում, ապա որոշ շրջանակներում էլ դրան թերահավատությամբ են նայում՝ ասելով, թե քիչ է մնում եղած պետական բուհերը փակվեն, ուր մնաց նորերը կարողանան ծառայել իրենց նպատակին... Սա եւս խնդիր է, որի պատասխանը երեւի ժամանակը կտա: Համենայնդեպս, իրոք մտածելու տեղիք է տալիս Հայաստանում պետական բուհ հասկացության իմաստային հետքերի «դինամիկան»: Եթե նախկինում դրանցում ուսուցումն ամբողջովին անվճար էր, իսկ վերջին տարիներին պետպատվերի կողքին ի հայտ եկան քիչ թվով վճարովի տեղեր, ապա այս նորաբաց մասնաճյուղում արդեն ընդունելության տեղերի ընդամենը 40 տոկոսն է պետպատվերով: Եվ սա դեռ բավականին լավ ցուցանիշ է...

Գ. Մ.

ԱԶԳ

Հայաստանեայց առաքելական եկեղեցին դժվարին փորձության ժամին

Կոչնակ տագնապի

Հայաստանեայց առաքելական եկեղեցու եւ Հռոմի կաթոլիկ եկեղեցու հակասությունների հարցը նոր չէ. այն սկսվել է դեռեւս քրիստոնեության արշալույսին: Քրիստոնեության համընդհանուր երրորդ ժողովում 431 թ. Եփեսոսում, Ալեքսանդրիայի եկեղեցու առաջնորդ Կյուրեղ եպիսկոպոսի նախագահությամբ, ընդունվեց հետեւյալ դավանաբանական բանաձեւը. «Մի է բնութիւն բանին Մարմնացելոյն Աստուծոյ»: Այսինքն Քրիստոսը մեկ բնություն ունի. նրա անձի մեջ աստվածայինն ու մարդկայինը անբաժանելի միացված են: 451 թ. տեղի ունեցավ չորրորդ այսպես կոչված «տիեզերական» ժողովը. մեր նախնիները պատերազմում էին հանուն հավատի եւ հայրենիքի եւ ներկա չէին ժողովին: Այդ ժողովը, որ տեղի ունեցավ Կոստանդնուպոլսի Քաղկեդոն արվարձանում, այդպես էլ կոչվեց. «Քաղկեդոնի ժողով»: Ի հակադրություն նախորդ ժողովի, նոր ուսմունք ընդունվեց, համաձայն որի «ոչ երբեք ընութեանցն տարբերութիւն բարձեալ յաղագս միաւորութեան, այլ մանաւանդ պահեցելոյ յատկութեան երկաքանչիւր բնութեան»: Ասել է. «Քրիստոսի մեջ մարդկային եւ աստվածային բնությունները տարբեր են եւ պահպանում են իրենց առանձին ինքնուրույն հատկությունները»: Ոչ բոլոր եկեղեցիները ընդունեցին այդ ուսմունք-բանաձեւը, հասկանալով, որ կրոնականի դրսեւ տակ քաղաքական շահեր են: Չընդունողների թվում էին նաեւ մեր նախնիները: Նրանք, ինչպես նաեւ ասորական, ղպտի, մալաբար (հնդկական) եկեղեցիները անջատվեցին եւ կոչվեցին «միաբնակներ», իսկ Քաղկեդոնի ուսմունքն ընդունողները՝ «երկաբնակներ»:

Մի կողմ թողնելով աստվածաբանական տեսական բոլոր դատողությունները, որ երբեմն կարող է հասցնել աբսուրդի, ուշադիր զննելով երկու մոտեցումներն էլ, պետք է խոստովանել, որ մեր նախապապերը ճիշտ են գնահատել միաբնակության երկրային հասկացողությունը: Փույթ չէ, որ մեր երկրային մտածելակերպը երբեք ի վիճակի չէ ըմբռնելու բացարձակի՝ բարձրյալի խորհուրդը: Առաջնայինն այն է, որ բացի քաղաքական շարժառիթներից, որ բնականորեն պատճառվում է մեր նախնիների ընդունած ձեւակերպումը, միաբնակության մեր հասկացողությունը աղերսվում է հայ ժողովրդի բնավորության ի վերուստ տրված գծերի, առաջին հերթին տիեզերքին ներդաշնակվելու ձգտման, հավատի եւ բանականության ներդաշնակման հետ: Հակառակ դրան, լատինական դաժանությունը երկար դարերի ընթացքում բավականին բնորոշել է Վատիկանին իր ընտրած բանաձեւի հետեւանքներում: Ի վերջո, հայի համար Աստծո որդու մասին երկրային հասկացողությունը պետք է բխեր ոչ դոգմատիկ մոտեցումներից, ոչ էլ կրոնական բանաձեւերի պարտադիր միասնականացումից: Էականն այն է, որ Աստծո որդու երկրային եւ երկնային կյանքի պատկերացումները ձեւավորվել են այն ներքին հոգեկան անմիջականությունից, որ յուրաքանչյուր հայ ձգտել է կառույցի մեջ տեսնել իր նմանին: Այս իմաստով միաբնակության գաղափարը մեզ հոգեհարազատ է:

Քրիստոնեության մեջ, հիշված անջատումից բացի, կլի բաժանումներ եղան: Քրիստոնեական եկեղեցու երկփեղկումը 1054 թ. բաժանումը արեւելյանի եւ արեւմտյանի՝ ուղղափառների եւ կաթոլիկների, եւ XVI դարի բաժանումը, երբ կաթոլիկներից անջատվեցին այսպես կոչված բողոքականները: Այս բաժանումների, պառակտման, ինչպես նաեւ [illegible] հակամարտությունների հեղինակն ու նախաձեռնողը Հռոմի կաթոլիկ եկեղեցին է՝ Վատիկանը: Եվ ահա 1500 տարի Վատիկանը բոլոր հնարավոր եւ անհնար միջոցներով ձգտում է «դարձի բերել» անջատված կամ անկախ քրիստոնեական եկեղեցիներին: Դարեր շարունակ Հռոմի կաթոլիկ եկեղեցին պայքարում է իշխող դիրքի հասնելու ամբողջ քրիստոնեական աշխարհում, դրսեւորելով իր կարծեցյալ անսխալականությունը: Այդ «անսխալականությունը» երկար դարեր նա «ապացուցել» է բոլոր ժողովուրդների հետ ու սրով:

Այս ամենն իր վրա զգացել է նաեւ հայ ժողովուրդը: Անիի կործանումից եւ սելջուկյան արշավանքներից սկսած հարյուր հազարավոր հայեր ցրիվ եկան Եվրոպայով մեկ. Լեհաստան, Գալիցիա, Վալախիա, Բեսարաբիա, Ռումինիա, Հունգարիա, Ֆրանսիա, ուր նրանց սպասում էր կաթոլիկացումն ու ուծացումը:

Եվ այսօր հռոմեական եկեղեցին ձգտում է միավորել քրիստոնյա բոլոր եկեղեցիները, Հայաստանեայց առաքելական եկեղեցին եւս: Միավորվե՞նք, այսինքն մոռանանք այն բոլոր արհավիրքները, որ մեր ժողովուրդը կրել է Վատիկանի անմիջական գործունեությամբ, եւ կիսենք մեր այն հարյուր հազարավոր եղբայրների ճակատագիրը, որ նրանք ունեցան բռնի կաթոլիկություն ընդունելով եւ ձուլմամբ: Այո, ասում էր Պողոս VI պապը. «Պետք է մոռանանք անցյալը, պետք է նայենք ներկային մանավանդ ապագային»:

«Հռոմը միլիոնավոր ջանքեր է թափում հայերին դավանափոխ անելու, լուսավորչական-կաթոլիկ հաստատություններին իրար դեմ հանելու համար, օգտագործելով ամեն միջոց նյութական փարթամություն, ահաբեկում ու սարսափ, դրախտին արժանանալու առատաձեռն խոստումներ» դրա հետեւանքները ողբալի եղան դժբախտ ժողովրդի համար: Ստիպված ենք ասել, որ այդ գործում մեծ էր հայ կաթոլիկների դերը: Պոլսում կաթոլիկացման շարժման գլուխ կանգնած էր ոմն Անտոն Հասունյան, որին Հակոբ Պարոնյանը համարում էր ազգուրաց եւ հայ ժողովրդի շահերը Հռոմի ոտքերի հողաթափերի մեջ տեսնող դավաճան: Այսօր, սակայն, հարյուրամյակներ հետո, բարեբախտաբար նվազել է հակադրությունը հայ կաթոլիկների եւ հայ առաքելական եկեղեցու զավակների միջեւ: Անուրանալի է մանավանդ հայ կաթոլիկ Մխիթարյան միաբանության դերը մեր մշակույթի պատմության մեջ: Այո, գավով, փաստն առկա է, կաթոլիկ հայը իրականություն է եւ ստեղծված պայմաններում դեռ էության նրանց առջեւ մի խնդիր կա: Արդյոք կկարողանա՞ն նրանք հաղթահարել ներքին անհամապատասխանությունը բանականության եւ զգայականի միջեւ: Կհասկանա՞ն Ազգային եկեղեցու դերը հայության գոյատեւման հարցում, վերջապես ընդունելու Հայաստանեայց առաքելական եկեղեցու գերակայությունը, դեմ կանգնելով նրա զավակներին դավանափոխ անելու անազնիվ գործին:

Ֆրանսիացի մեծ մտածողներից մեկը գրել է. «Չկան այնպիսի հանցագործություններ, որ կատարած չլինեին կաթոլիկ ճիզվիտները մի քանի հարյուրամյակի ընթացքում»: 1948 թ. Վատիկանի հեղինակավոր «Չիվիլթա կաթոլիկա» թերթը գրում է. «Կաթոլիկ եկեղեցին իր աստվածային նախապատվության ուժով համոզված է այն բանում, որ միակ ճշմարիտ եկեղեցին է եւ պետք է ազատության իրավունք պահանջի միայն ու միայն իր համար» (մեր ազատ գործելու իրավունք): Սա, ինչպես եւ 1869 թ. Վատիկանի առաջին ժողովում պապի «անսխալականության դոգմայի» ընդունելը, նրա «Պետրոս առաքյալի ժառանգորդ» հռչակվելը, դրան ավելացրած «կաթոլիկ եկեղեցին իրենից ներկայացնում է մեկ ու ճշմարիտ կաթողիկե եկեղեցի, իրենից դուրս բոլոր քրիստոնյաները հերետիկոս եւ հերձվածող...», հանգեցնում է նրան, որ քրիստոնեության նկատմամբ մեծագույն բռնություն: Սա վատիկանյան պատերազմ է:

Սրանք փաստեր են եւ դրանից հետո չես փախչի: Ժամանակները փոխվում են եւ աթեիզմի ու կոմունիզմի դեմ իր պայքարում Վատիկանը 60-ական թվականներից սկսեց ձեռք մեկնել քրիստոնեական մյուս եկեղեցիներին, որն արտահայտվեց էկումենիկ շարժման նախաձեռնությունը բողոքական եկեղեցուց վերցնելով (Էկումենիկ շարժում: Էկումենիա-միացում: Բողոքական եկեղեցու կողմից դեռ անցյալ դարից սկսված շարժում, որի նպատակն էր համախմբել բոլոր բողոքական եկեղեցիները): Իրենց իսկ արտահայտությամբ «Կաթոլիկ եկեղեցին ետ է մնացել 20-րդ դարից», ուստի նոր ժամանակներում նա նոր մոտեցումներ, նոր մեթոդներ է որոնում: Այժմ հանուն իր շահերի Վատիկանը պատրաստ է փոխել իր դիրքորոշումները, հայացքները, որոնք դեռեւս բավական արմատական: 1500 տարի անհանդուրժող եղած կաթոլիկ եկեղեցին, որտեղ հակառակ ոչ չի կարելի ժողովրդին անհասկանալի լատիներենով խոսեցնել: Ընդամենը երեք չորս տասնամյակ է, ինչ Վատիկանը հասկացել է, որ «արարողությունները պետք է համարժեքեն տեղական սովորույթներին եւ ավանդություններին»:

Կարդինալ Պոլ Էմիլ Լեժե. «Բաց կանոն է ճանաչել եւ հավելի հաշվի նոր մարդու հետ: Նա նոր վերաբերմունք ունի կրոնի (նաեւ կաթոլիկության) նկատմամբ: Նա առարկում է կղերականության եւ ճնշումներ կամ դրական ձեւերի դեմ: Պետք է մտածել զգեստների, ծիսությունների եւ նման բաների ռեֆորմի մասին»: Ահա այսպես: Հռոմեական կաթոլիկ եկեղեցին նոր է միայն հասկանում սխալ, դոգմատիկ մոտեցումների, արտակեղծ բարերական ձեւերի, ֆանատիզմի վերացման անհրաժեշտության մասին: Բայց հասկանո՞ւմ է, թե՞ տեղի է տալիս: Էկումենիկ շարժումը պարտադիր պատասխան է պահանջում: Ինչպիսին կլինեն հարաբերությունները Վատիկանի եւ մյուս քրիստոնեական եկեղեցիների հետ: 60-ական թվականներին արեւելքի կաթոլիկական եկեղեցիների պատրիարքները բողոքեցին պապի միակողմանի, բռնակալական ղեկավարման դեմ: Նրանք պահանջում էին «ինքնուրույնություն եւ ինքնակառավարություն»: Պարզ է, միավորման հասկացողությունը միանշանակ ընդունել չէր կարող Վատիկանի կողմից, սակայն անհրաժեշտ էր հարմարվել ժամանակի պահանջներին, իհարկե պահպանելով իր գերակայությունը: Բացի դրանից պետք էր զգույշ լինել «անջատված եղբայրներին» զանազան պիտակներ փակցնելով «մոլորյալներ», «հերետիկոսներ» եւ այլն: Իհարկե ոչ բոլորն են հասկանում Վատիկանի գերճկուն դիվանագիտությունը: Երբ նույնիսկ մի ակնթարթ (թող ներվի) ընդունենք, որ ինչ-որ կերպ Վատիկանի ժեստը բարեկամական ձեռնամեկնումով կարող է մաքուր լինել, ապա միեւնույն է, նրա վերջնական հեռահար նպատակն է «գլուխ բերել քրիստոնեական եկեղեցիների միավորումը եւ նրա գլուխ կանգնեցնել Հռոմի պապին»: Ժամանակին Արեւելքի պատրիարքները քննադատեցին այդպիսի էկումենիզմը: «Նրանք պահանջեցին հարգել բոլոր եկեղեցիների անկախ, իրավահավասար դավանաբանական նորմերը, այսպես «միջեւ ավտոմատիկ կերպով կապակցվի քաղաքական գերակայությունը... իրավաբանական դավանաբանական նորմերի միավորումը անընդունելի է, քանի որ դա նշանակում է մի եկեղեցու անհետացում»: Ճշմարիտ խոստովանություն էր 62-ի ժողովի մասնակիցներից մեկի գնահատականը Վատիկանի կարգախոսը նույնական «ձեւով ազգային, բովանդակությամբ կաթոլիկական»: Ինչպիսի նմանություն. «Ձեւով ազգային, բովանդակությամբ սոցիալիստական»:

Այսօր Հայաստանի վայրիվերո քաղաքական հայացքների, մասնավորապես ազգային գաղափարախոսության ժխտման, հայոց ինքնության չեզոքացման պայմաններում Հայաստանեայց առաքելական եկեղեցու նկատմամբ Հռոմի կաթոլիկական եկեղեցու վտանգավոր ծրագրերի արդյունքում դրվում է հայ գոյի լինել չլինելու հարցը: Ոչ մի չափազանցություն: Ծրագիրը երկարաժամկետ եւ հեռահար է: Սկիզբը այսօրվա եկեղեցական խաղերն են: Ասված է, երբ ուզում ես մի ժողովրդի կենսունակության գաղտնիքը իմանալ, ուսումնասիրիր նրա եկեղեցին: Չկա Հայաստանեայց առաքելական եկեղեցի, չկա հայ ժողովուրդ: Սա միանշանակ է: Կարդում ենք մեր եկեղեցու «Ազգային» կոչումը: Իսկ դա հայ մնալու կռվան է: Ըստ աշխարհահռչակ Մանուկ Աբեղյանի, «պետք է տեսնել, թե ինչն է քրիստոնեական եկեղեցիներին միացնող: Մենք 99 տոկոսով նման ենք, սակայն ընդամենը դրել ենք մի բանի վրա, որ մեզ բաժանում է...»: Ասացվում է, որ 1500 տարի այդ մի հասկի տակ Աբեղյանի խոսքերով «օգնեց պահել մեր ինքնությունն ու ազգային դիմագիծը»: Էլ ինչո՞ւ դժգոհել այդ առանձնահատուկ մի հասկից: Ինչո՞ւ կորցնել այն: Ուրեմն պարզ չէ՞, որ հռոմեական եկեղեցու եւ մեր Առաքելական եկեղեցու մոտեցման բոլոր հնարավոր տարբերակներում մենք անկասկած տանուլ ենք տալու այն գործընթացը, որ սկսել են մեր եկեղեցու թշնամիները: Սահակ կաթողիկոսից մինչեւ Վազգեն Առաջին: Մեզ մնում մնացած են, որ բոլոր տեսակի «սիրո եւ եղբայրության» հավաստիացումները չեն կարող կասեցնել այն ծանր քաղաքականությունը, որ կիրառում Վատիկանը Հայաստանում ժամանակի ընթացքում: Որ Հռոմեական եկեղեցու բնույթ է մարդասիրությունը, երկու կարծիք լինել չի կարող: Դեռ երեք տարի առաջ այդ մասին հրապարակավ հայտարարեց Համայն Ռուսիո պատրիարք Ալեքսի Երկրորդը: Այդ տեսակետից Հռոմի պապի այցը Հայաստան ձեռնտու չէ եւ հղի է մեզ համար ծանր հետեւանքներով, որ կարտահայտվի առաջին հերթին կաթոլիկ եկեղեցիների կառուցման պահանջով, նյութատեխնիկական զանազան հրապարակներով, որոնց տակ թաքնված է ազդեցության դիրքերի ընդլայնումը: Բնե պետք է ասել, որ այդ դիրքերի ընդլայնումը սկսվել է 1988 թ. երկրաշարժից տուժածներին օգնելու պատրվակով: Շշուկներ են լսվում Հայաստանում կաթոլիկ համալսարան բացելու մասին: Ըստ ազգային ժողովի պատգամավորի, այսօր Հայաստանում կա մոտ 300 հազար կաթոլիկ դավանող: Մի այդքան էլ հետո Վատիկանը, եւ Հայաստանեայց առաքելական եկեղեցին իր տանը կհայտնվի աղքատ ազգականի վիճակում: Ամփոփենք:

Ոչ մի հայ առաքելական Ս. Էջմիածնի նվիրյալ, չի ցանկանում, որ առանց իր համաձայնության իր բացակայությամբ իրեն վերաբերող հարց լուծեն, իր եկեղեցու 1500 տարվա կենսական, սկզբունքային հարցը: Դա հայ ժողովրդի հարցն է: Նա է այդ քաղաքականության կրողը եւ առայժմ ոչ ոքի այդ իրավունքը քաղաքական խաղով չի հանձնել:

ՌՈՒԲԵՆ ԲԱՂԴԱՅԱՆ

ՆԱՄԱԿՆԵՐ

Պճեղ մը բացված մայրական սիրտ

«Ազգի» նամականիից քաղված այս բեկորները, կարծում ենք, ուշագրավ են, քանզի վկայում են, որ փլուզվող արժեքների այսօրվա խառնաշփոթում դեռ «կառչելու տեղեր» կան:

«Հեռավոր Հայաստանից, իմ Հայրենիքից իմ մայրական ջերմ եւ կարոտալի ողջույնն եմ հղում քեզ՝ քաջ հայորդուն», այսպես է սկսվում «Սերիկ մայրիկ» անդաճույծ ստորագրությամբ ֆրանսիական բանտում տառապող Վարուժան Կարապետյանին ուղղված նամակ-հորդորը, որի շարժառիթը Վարուժանի հայտարարած եւ, բարեբախտաբար, չկայացած հացադուլն էր:

«Սիրելի զավակս, քո երակներում քաջ սասունցու արյուն կա, դու ինչպե՞ս կարող ես դիմել նման քայլի: Մի կորցրու հույսդ եւ հավատդ, արդարությունը հիվանդանում է, բայց չի մեռնում: Հավատացած եմ, որ այն շուտով իր դռները լայն կբացի քո առջեւ, եւ դու կգտնես քո երազած ազատությունը», գրում է նամակագիրը: (Սերիկ մայրիկի արմատները, ինչպես պարզվում է նամակից, ծգվում են Արեւմտյան Հայաստանում, ուր ծնողները զոհ են գնացել թուրքական յաթաղանին, տատն ու մայրը «մահացել են երկրի կարոտը սրտներում», որդին՝ «նույնպես խենթ հայրենասեր, կռվել է Ղարաբաղի ազատագրման համար»): «Մի՞թե ֆրանսիական բանտը վատ է ֆաշիստական համակենտրոնացման ճամբարներից, ուր մարդիկ դիմացան ահավոր զրկանքներին, դաժանությանը, ցրտին ու սովին... Օրերս հեռուստացույցը միացրի այն պահին, երբ հայկական արտաքինով համեստ մի տիկին վերջացրեց խոսքը: Բնազդով զգացի, որ քո մայրն էր: Հետո ծեստցի, չէի սխալվել: Թող օրհնյալ լինեն այդպիսի մայրերը, որ քեզ նման արծիվներ են ծնում... Այժմ զոհվելու ժամանակը չէ, դու պետք է վրեժ առնես ապրելով, քո մահը անսահման ուրախություն կպատճառի թշնամուդ եւ մեծ վիշտ՝ հարազատներիդ եւ քեզ սիրող հայրենակիցներիդ... Ուզում եմ հիշեցնել մի փիլիսոփայի միտք, որ կարծես քեզ համար է ասված. «Ես գերադասում եմ հոգով ազատ լինել, քան երեսպաշտ ու վախկոտ ազատության մեջ»: Նկարներից ծանոթ հայրենիքդ Մայր Հայրենիքում քո հոգու ազատության երախտիքն էր... Դու դեռ կգաս քո սիրելի Հայրենիքը, կբարձրանաս Ծիծեռնակաբերդ եւ հարգանքիդ տուրքը կմատուցես անմեղ զոհերի հիշատակին: Քո ծայնը նրանք բոլորից շատ կլսեն, քանզի դու քո պարտքը կատարել ես նրանց չքաղված շիրիմների առջեւ: Դու դեռ քո զավակների հետ զբոսնելու ես մեր չքնաղ Երեւանում: Մոռացիր հացադուլը, աղոթիր, սիրելիս, դու այդ իրավունքը բոլորից շատ ունես: Աստված քեզ օգնական, թող հույսն ու հավատը երբեք չդավաճանեն քեզ: Համբուրում եմ քեզ, եթե բախտս ունենամ, կհանդիպենք Երեւանում»:

Պակաս հուզիչ չէ Սեն-Մոր բանտից Վարուժան Կարապետյանի պատասխանը «շատ սիրելի Սերիկ մայրիկին»: «Շատ եմ մտածել, թե, որպես հայ, ազգային ի՞նչ մի հատուկ խորհրդանիշ ունենք հպարտանալու: Այն, ինչ ունենք հատկանշական, մեր Սրբազան լեռն է՝ Արարատը, որ գերված ու սրբապղծված է թշնամիներից: Երկար որոնումներից հետո հասել եմ այն եզրահանգման, որ մեր մայրերն են այդ խորհրդանիշը, որ մայրեր չեն լոկ, այլ մշտավառ կանթեղներ սիրո եւ գթության», գրում է Վարուժանը եւ շարունակում. «Այս երկար եւ մռայլ բանտային տարիներին շատ հուսախաբություններ եմ ունեցել: Բայց չեմ հուսալքվել եւ ինծ շատերից ավելի երջանիկ եմ համարում: Քանի որ կան քո նման մայրեր, որ օրհնում են ինձ, ոչինչ չի պատահի: Այնպես որ անհոգ մնա, Սերիկ մայրիկ: Հարկավ մի օր պիտի բացվեն իմ դեմ Ազատության դռները, եւ ես կվերադառնամ բաց ճակատով Հայրենիք, եւ անպայման կգամ Երեւան: Ինչ փույթ, եթե Վանից Արտամետյան խնձոր չբերեմ Ձեզ: Բայց այն, ինչ հաստատ է՝ հարազատ որդու նման քո ծեռքերը պիտի համբուրեմ: Ուստի դու ժիր մնա, մենք դեռ պիտի հանդիպենք: Ես աղոթելու եմ, որ Աստված Ձեզ քաջառողջություն եւ հանգստություն տա...»:

«Ազգն» իր հերթին քաջառողջություն ու համբերություն է մաղթում Վարուժանին ու Սերիկ մայրիկին եւ մեծահոգություն՝ Ֆրանսիայի նախագահին, որին ուղղված հազարավոր նամակները՝ չարդացուցված հանցանքի համար մեկուկես տասնամյակ բանտում տառապող հայորդուն ազատ արձակելու հորդորով առայժմ, ցավոք, անարձագանք են:

Լ. Պ.

ԱԶԳ

միջազգային

Հուլիսի 12-ին Մեջլիսը վստահության քվե տվեց Յըլմազի կառավարությանը: Քվեարկությանը 547 պատգամավորներից մասնակցում էր 539-ը, որոնցից 281-ը կողմ քվեարկեց, 256-ը դեմ, երկու պատգամավոր ձեռնպահ մնաց: Այսպիսով, 25 ձայնի տարբերությամբ Յըլմազի կառավարությունը հաստատվեց Մեջլիսի կողմից: Սա շոշափելի հաղթանակ էր ընդդիմության ճնշմամբ: Հասկանալի այն դեպքում, երբ 274 ձայնը ու ներկա պահին պարզ մե-

սխալին Իսլամ ծավալվող ազգային գործողությունների ու «ախորժելիության դեմ պայքարի» նշանակներով իսլամական միջոցներ են ծախսվում: Ուրեմն, PKK-ի զինված ֆրանկան շարժումը որպես «ահաբեկչության» խնդիր շարունակելու է ծանրանալ դեսպանի վրա:

Թուրքական վիզայի աշխարհական կրճատելու առաջադրանքը ներառում է ֆինանսական հավելյալ միջոցների հայտնաբերում, որտեղ հնարավոր լինի փոխհատուցել դեսպա-

ցությունը, ուստի ասվում է. «Թեեւ Յըլմազի կառավարությունը վստահության քվե ստացավ, բայց նա ժողովրդի աչքում դատապարտված է այդպիսին էլ կմնա»: Ինչ վերաբերում է «Մեծ միասնություն» կուսակցությանը, ապա նրա նախագահ Մուհսին Յազիչըօղլուն իր պարտքը համարեց ընդգծել, թե «կառավարությունն այլ հնարավորություն չունի, քան բանակն ու ազգայնական-դեմոկրատ էլիտիրը»:

Մեջլիսը, այնուամենայնիվ, հաս-

Մեջլիսը վստահության քվե տվեց Յըլմազի կառավարությանը

Շարունակվում է «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցության տեղատարափը

ծամասնություն է Մեջլիսում, միանգամայն բավական էր կառավարության հաստատման համար: Կառավարությանը կողմ քվեարկեցին Ձախ ժողովրդավարական, Ժողովրդահանրապետական եւ «Ժողովրդավարական Թուրքիա» խմբակցությունների անխտիր բոլոր անդամները: Ինչ վերաբերում է «Մայր հայրենիք» կուսակցությանը, որ առաջատար դիրք ունի կառավարության մեջ Ձախ ժողովրդավարական եւ Ձախ-ժողովրդավարական կուսակցությունների նկատմամբ, ապա նրա խմբակցությունը եւս կողմ քվեարկեց, բացառությամբ մեկ պատգամավորի: Կառավարության հաստատման օգտին արտահայտվեցին նաեւ անկախ 20 պատգամավորից 17-ը:

Հակառակ դրան, կառավարությունը առանց բացառության անվստահություն հայտնեցին «Բարօրություն» եւ «Մեծ միասնություն» խմբակցությունների անդամները: Թեեւ դեմ էին նաեւ «Ճշմարիտ ուղի» խմբակցության ձայները, որը 9 պատգամավորի անհարգելի բացակայության պատճառով քվեարկությանը մասնակցում էր ոչ լրիվ կազմով: Հուլիսի 12-ին այդ պատգամավորներից մեկը հեռացավ «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցության շարքերից, իսկ հուլիսի 14-ին եւս 3-ը: Սա, բուրժական մամուլի պատկերավոր արտահայտությամբ, յուրատեսակ տեղատարափ է: Վերջին 1.5 տարվա ընթացքում Թանսու Չիլլերի «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցությունը Մեջլիսում կորցրեց պատգամավորական 40 տեղ: Նրա խմբակցության անդամների թիվը ներկայումս հավասար է 95-ի:

Թերեւս այդ կորուստներով էր պայմանավորված «Ժողովրդավարական Թուրքիա» կուսակցության ստեղծումը, որ Յըլմազի կաբինետում նախարարական 5 աթոռ է զբաղեցնում: Չնայած, կուսակցության փոխնախագահ Իսմեթ Սեզգինը որպես փոխվարչապետ վարում է նաեւ պաշտպանության նախարարի պաշտոնը: Կառավարության կազմում պետնախարարի կարգավիճակով փոխվարչապետի պաշտոնն է զբաղեցնում նաեւ Ձախ-ժողովրդավարական կուսակցության նախագահ Բյուլենթ Էջեւիթը: Այդ կուսակցությունը վարչապետ Յըլմազից նախարարական 11 աթոռ է ստացել կաբինետում: 21 նախարարություն զբաղեցնում են «Մայր հայրենիք» կուսակցության ներկայացուցիչները: Կառավարության նախարարների ընդհանուր թիվը 38 է, իսկ սա ռեկորդային թիվ է Թուրքիայի պատմության մեջ: Բերեւս ոչ մի կառավարություն այսքան նախարար չի ունեցել:

Յըլմազի կառավարությունը նախորդներից ծանր ժառանգություն է ստացել: Վարչապետի խոսքերով, Նեջմեթին Էրբաքանի կառավարման մեկ տարվա ընթացքում Թուրքիայի արտաքին պարտքը 2 մլրդ դոլարով աճել է: Այլ կերպ ասած, Յըլմազը որպես ժառանգություն ստացել է 80 մլրդ դոլարի պարտք եւ բյուջեական դեֆիցիտի 75.6 տոկոսի աճ: Հա-

ջեի ճեղքվածքը: Մյուսները ժողովրդա-հանրապետական կուսակցության երկրում անհապաղ պարտադիր ուղղակի կրթության անցնելու եւ հասկացնել վաղաժամկետ ընտրությունների կազմակերպելու պահանջները եւ ավելի են բարդացնում Յըլմազի դրությունը: Պահանջներին ընդառաջ գնալ նշանակում է ֆինանսական հատկացումներ անել ծախսելու ութամյա կրթության առավել եւս երկրում մանդատների անցկացման, ընտրողների ցուցակների նորոգման ծախսերը, ճանի ու ընտրությունների անցկացումը առանց այդ միջոցառումների, Յըլմազի խոսքերով, անիմաստ է դառնում:

Ժողովրդա-հանրապետական կուսակցության պահանջները, կասկածից դեպքում, բացարձակ ծանրաբեռնելու են դեսպանի: Կարեւորը սակայն ծանրաբեռնվածությունը չէ, այլ քաղաքական ճշտումներն են, որ կառավարության վրա գործադրում է այդ կուսակցությունը: Հետզհետե ուժեղանում են նաեւ «Բարօրություն», «Ճշմարիտ ուղի» եւ «Մեծ միասնություն» կուսակցությունների ճնշումները: Հուլիսի 12-ի երեկոյան, երբ հայտնի էին վստահության քվեի արդյունքները, Նեջմեթին Էրբաքանը մամուլի ներկայացուցիչներին ասաց. «Յըլմազի կառավարությունը բուրժական ժողովրդավարության սեւ բիծն է: Այն մեր ժողովրդին վերեւից է պարտադրվել: Պատգամավորներին հարկադրել են հեռանալ մի կուսակցության շարքերից, անցնելու մյուսի շարքերը, որպեսզի կառավարությունը վստահության քվե ստանա»: Լրագրողների հարցին, թե Յըլմազին շնորհավորե՞լ եք վստահության քվեի առթիվ, Էրբաքանը պատասխանեց. «Նրան ինչո՞ւ շնորհավորեմ, նա շնորհավորանքի արժանի՞ է: Նրա կառավարությունը հրահանգով էր կազմավորված, հրահանգով էլ վստահության քվե ստացավ: Վարչապետին շնորհավորում են, երբ նրա կուսակցությունը իշխանության է գալիս ընտրությունների արդյունքում»:

Էրբաքանին լրացնելով եկավ «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցության հայտա-

տատեց Յըլմազի կառավարությունը: Այն գործում է. որի հետեւյալ կազմը. վարչապետ Մեսութ Յըլմազ, փոխվարչապետ եւ պետնախարար Բյուլենթ Էջեւիթ, փոխվարչապետ եւ պաշտպանության նախարար Իսմեթ Սեզգին: Պետնախարարներ Գյունեշ Թաներ, Յուջել Սեյխաներ, Ջավիթ Քավաք, Ռիֆաթ Սերդարօղլու, Էյուփ Աշըք, Բուրհան Քարա, Մեհմեթ Գյուրդերե, Սալիհ Յըլդըրըմ, Ըշըն Չելեբի, Ըշըլայ Սայգըն, Ռյուշտու Քազըմ Յուջելեն («Մայր հայրենիք» կուսակցություն), Հյուսամեթթին Օզքան, Հիքմեթ Սամի Թյուրք, Մուստաֆա Յըլմազ, Շյուքրու Սինա Գյուրել, Հասան Գեմիջի (Ձախ ժողովրդավարական կուսակցություն), Ռիֆաթ Սերդարօղլու, Ռեֆայիդդին Շահին, Մեհմեթ Բաթալլը («Ժողովրդավարական Թուրքիա» կուսակցություն): Արդարադատության նախարար Օլթան Սունգուրլու, ներքին գործերի նախարար Մուրաթ Բաշեսկիօղլու, արտաքին գործերի նախարար Իսմայիլ Ջեմ, առողջապահության նախարար Հալիլ Իբրահիմ Օզսոյ, գյուղատնտեսության նախարար Մուստաֆա Թաշար, զբոսաշրջության նախարար Իբրահիմ Գյուրդալ, անտառտնտեսության նախարար Էրսին Թարանօղլու, շրջակա միջավայրի նախարար Իմրեն Այխան, էներգետիկայի եւ բնական պաշարների նախարար Ջումհուր Էրսյումեր («Մայր հայրենիք»), արտգործնախարար Իսմայիլ Ջեմ, ֆինանսների նախարար Զեքերիա Թեմիզել, կրթության նախարար Հիքմեթ Ուլուղբայ, աշխատանքի եւ սոցապ նախարար Նամի Չաղան, մշակույթի նախարար Իսթեմիհան Թալայ (Ձախ ժողովրդավարական կուսակցություն), տրանսպորտի նախարար Նեջդեթ Մենզիր, արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարար Յալըմ Էրեզ (անկախ պատգամավոր):

Վարչապետ Յըլմազը ծնվել է 1947 թ. Ստամբուլում: 1971 թ. ավարտել է Անկարայի համալսարանի քաղաքագիտության ֆակուլտետը, 1972-73 թթ. Գերմանիայում կատարելագործել է ուսումը: 1983 թ. Օզալի խրախուսանքով մասնակցել է «Մայր հայրենիք» կուսակցության կազմավորմանը որպես հիմնադիր անդամ: 1983-91 թթ. հերթականությամբ վարել է պետնախարարի, մշակույթի եւ զբոսաշրջության նախարարի պաշտոնները Օզալի գլխավորած կառավարություններում: Այնուհետեւ, Աքբուլութի կառավարության մեջ զբաղեցրել է արտգործնախարարի պաշտոնը: 1991 թ. հունիսի 16-ին «Մայր հայրենիք» կուսակցության համագումարը նրան նախագահ է ընտրել: Ստանձնելով կուսակցության նախագահի պաշտոնը Աքբուլութից, վարչապետի պաշտոնում փոխարինել է նրան: 1995 թ. դեկտեմբերի 25-ի ընտրություններից հետո Յըլմազը նոր կառավարություն է կազմել, սակայն այն գործել է ընդամենը 3.5 ամիս: Տիրապետում է գերմաներենին եւ անգլերենին, ամուսնացած է, ունի երկու որդի:

ՀԱԳՈՒՇ ՉԱՔՐՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ադրբեջանը 70 միլիոն դոլար է ստանալու Համաշխարհային բանկից

ԲԱՔՈՒ, 15 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ՓՐԱՅՄ ՆՅՈՒՍ: Հուլիսի 27-ին Ադրբեջանի կառավարությունը եւ Վերակառուցման ու զարգացման համաշխարհային բանկը համաձայնագիր կստորագրեն այդ անդրկովկասյան հանրապետության կառուցվածքային բարեփոխումների համար 70 միլիոն դոլար տրամադրելու մասին: Ինչպես հայտարարել է Ադրբեջանի ազգային բանկի նախագահ Էլման Ռուստամովը, արդեն երկու շաբաթ հետո Ադրբեջանը կստանա վարկի առաջին մասը՝ 30 միլիոն դոլարի չափով: Երկրորդ մասը՝ նույն ծավալի, կտրամադրվի 1998 թվականի հունվարին: Վարկը տրամադրվում է Համաշխարհային բանկի կառույցներից մեկի՝ Զարգացման միջազգային միության կողմից արտոնյալ պայմաններով՝ 0,75 տոկոսով: Վարկը հատկացվում է 20 տարով, որի վճարումներն սկսվելու են 10 տարի հետո: Անդրկովկասյան բոլոր երկրներից կառուցվածքային բարեփոխումների համար Համաշխարհային բանկի վարկերի գծով առաջատարը Վրաստանն է, որը 1994 թվականից մինչեւ 1997 թվականն արդեն 180 միլիոն դոլար է ստացել:

Բոսնիական սերբերը վրեժխնդրությո՞ւն են սկսել

14 ՀՈՒԼԻՍ, BBC: Բոսնիա-Հերցեգովինայում ՄԱԿ-ի ներկայացուցիչները խստորեն դատապարտեցին Զբորնիկ քաղաքում գտնվող ՄԱԿ-ի կենտրոնակայանի մոտ երեկ երեկոյան տեղի ունեցած պայթյունը: Պայթյունի հետեւանքով ոչնչացվել է ԵԱՀԿ-ին պատկանող բեռնատարը եւ վնասվել են մի քանի շենքեր: Մարդկային զոհեր չկան: ՄԱԿ-ի ներկայացուցիչը հույս հայտնեց, որ դա մեկուսի միջադեպ է: Սակայն Սարաեւոյում BBC-ի թղթակիցն ասաց, որ շատերը երկյուղում են Բոսնիայի սերբական հանրապետությունում ապրող եւ աշխատող միջազգային կազմակերպությունների աշխատակիցների դեմ ուղղված հետագա գործողություններից: Ռումբի պայթյունը տեղի ունեցավ բոսնիական սերբ Սիմ Դրլյաչեի թաղումից մի քանի ժամ անց: Անցյալ շաբաթ Դրլյաչեն սպանվել էր բրիտանական խաղաղապահների կողմից, որոնք փորձում էին նրան ձերբակալել, որպեսզի ուղարկեն Հաագայի միջազգային դատարան, քանի որ նա մեղադրվում էր բրիտանական պատերազմի ժամանակ պատերազմական հանցագործություններ կատարելու մեջ:

Շանհայ եւ Հոնկոնգ. Երկու հասարակարգ մեկ երկրում

Երկու շաբաթ է անցել այն օրից, երբ լույս հուլիսի 1-ի գիշերը Մեծ Բրիտանիան պաշտոնապես վերադարձրեց Հոնկոնգը Չինաստանի իրավասությանը: Կղզին 155 տարի շարունակ գոյատեւում էր «գաղութային» կարգավիճակում եւ վատ չէր գոյատեւում: Այն աշխարհի խոշորագույն ֆոնդային շուկաների շարքում զբաղեցնում էր յոթերորդ տեղը՝ իր տարածում ունենալով ավելի քան 150 արտասահմանյան բանկ: Տարածքի դրամական եւ տարադրամային պաշարները գերազանցում էին 90 մլրդ դոլարը, իսկ տարեկան արտադրանքի արժեքը կազմում էր շուրջ 155 մլրդ դոլար: Բերված ցուցանիշը ապահովում էր Չինաստանի տարեկան համախառն արտադրանքի 20 տոկոսը, եւ դա այն դեպքում, երբ կղզու բնակչությունն «ընդամենը» 6 միլիոն է:

Երբ 1979-ին Դեն Սյաոպինը բացեց երկրի դռները (արտասահմանյան ներդրումների առաջ), Հոնկոնգը դարձավ Չինաստանի տնտեսության արդիականացման շարժիչ ուժը եւ արեւմտյան տնտեսական ներթափանցման գլխավոր հենակետը տարածաշրջանում: Այս հանգամանքը գործնականորեն արտացոլվեց տնտեսության ամենատարբեր բնագավառներում, էլ ավելի կայունացրեց Հոնկոնգի՝ «ասիական վագրի» կարգավիճակը, եւ կարծես լավ նախադրյալ էր միացյալ Չինաստանում «գործարար մայրաքաղաք» դառնալու համար: Այնուամենայնիվ, միացումից ընդամենը երկու շաբաթ անց (չնչին մի ժամանակահատված) նկատելի կերպով արձանագրվեցին մի շարք միտումներ, որոնք կասկածի տակ առան Հոնկոնգի հավակնությունները: Այս առումով մասնագետները տեսնում են երկու վտանգ՝ արտաքին եւ ներքին: Մի կողմից՝ Չինաստանի «միջամտությունը» կարող է պարզապես «քարդել» կղզու ձեւավորված եւ գործող տնտեսական մեքենան, իսկ մյուս կողմից՝ Հոնկոնգը կարող է նաեւ կորցնել խոստացված ինքնավարությունը: Պաշտոնական Պեկինն արդեն հասցրել է վերացնել ընտրական օրենսգրքի դրույթները, մտցնելով վարչական կառավարություն եւ անհամեմատ կոշտ օրենսդրություն հատկապես ցույցերի անցկացման եւ կուսակցությունների գործունեության վերաբերյալ: Տնտեսագետ Ջոն Ռիդդինգի եւ այլ մասնագետների կարծիքով, Չինաստանի նման գործելակերպը կարող է լրջորեն տապալել ողջ տարածաշրջանի գործնական հնարավորությունները: Վերջ ի վերջո, հնարավոր է, որ անվերականգնելի մի հարված հասցվի արդեն կայացած տարածքի կոսմոպոլիս կառուցվածքին, իսկ շուկայական նախապատվությունները սահմանափակվեն Չինաստանի հետաքրքրությունների շրջանակներում: Սրանով է բացատրվում այն հանգամանքը, որ ներկայումս միջազգային լրատվամիջոցները, հատկապես «գործարար մամուլը», ուղղակի ողողված են ամենատարբեր ենթադրություններով Հոնկոնգի՝ որպես Ասիայի ֆինանսատնտեսական կենտրոնի ապագայի շուրջ: Արդեն խոսվում է «Շանհայի էկսպանսիայի» մասին, քանզի շատ փորձագետների կարծիքով, բավական կարճ ժամանակահատվածում Չինաստանի «գործարար մայրաքաղաքը» կտեղափոխվի Շանհայ: Այսպես օրինակ ֆինանսական ներդրումների գծով հայտնի փորձագետ, շվեյցարացի Մարկ Ֆաբեսը գտնում է, որ արդեն 2005-ին Շանհայի հիմնադրամային բորսան թե իր ծավալներով, եւ թե մասնակիցների քանակությամբ առաջ կանցնի Հոնկոնգից:

Այնուամենայնիվ, մասնագետների մեծ մասը դեռ հակված է մտածելու, որ Հոնկոնգը նույնիսկ Չինաստանի ենթակայության տակ կարող է երկար ժամանակ պահպանել իր առաջնային դիրքերը: Նրանք համոզված են, որ տարածքը այն աստիճան է ձուլվել համաշխարհային տնտեսությանը, դառնալով այդ տնտեսության հիմնասյուներից մեկը, որ հնարավոր չէ անգամ ենթադրել Հոնկոնգի նահանջի հնարավորությունը: Կղզին այսօր մնում է Համաշխարհային առեւտրային կազմակերպության անդամ եւ ազատ առեւտրի խոշորագույն նավահանգիստ: Բացի այդ, հենց Հոնկոնգում է հանգրվանել գերտերությունների ընդհանուր շահը, որը կիսել մի հարվածով ուղղակի անհնար է: Հենց դրանով է բացատրվում շվեյցարական երեք խոշորագույն բանկերի («Սյուիս Բենկ կորպ.», «Յունիոն Բենկ օֆ Սվիթցերլենդ» եւ «Քրեդի Սյուիս») հոնկոնգյան դեմարշը, որը մեծ ազդեցություն թողեց միջազգային ֆինանսական շրջանակների վրա: «Մեկ երկիր՝ երկու հասարակարգ» կարգախոսը, որով դրսեւորված է պաշտոնական Պեկինի քաղաքականությունը Հոնկոնգի նկատմամբ, դեռ հուսադրող է արեւմտյան կապիտալիստի համար:

Այսօր, փաստորեն, ականատես ենք երկու հասարակարգերի ներդաշնակված ներքին պայքարին: Շանհայը եւ Հոնկոնգը ներկայումս ոչ միայն խոշորագույն քաղաքներ են եւ ֆինանսական կենտրոններ, այլեւ երկու հասարակարգի խորհրդանիշ: Սա, ըստ էության, մեկ երկրի ներսում երկու հասարակարգի «խաղաղ գոյակցության» մի կատարյալ տարբերակ է, որի կայունությունը ցույց կտա մոտ ապագան:

ԱՐԹՈՒՐ ՂԱԶԱՐՅԱՆ

Սփյուռքահայ դերասանուհի Սաբրինայի՝ հայրենիքին անծանոթ անունը

Օ՜, եթե տարաժամ մահվան դուռը չբացվեր Սաբրինայի առաջ, եւ նա կարենար բարձրանալ մեծ բեմ, անտարակույս կդառնար բեմական մի աստղ եւ հայ իրականության սահմաններից անդին, շատ հեռուների վրա կնվաճեր հաղթանակի բազում դափնիներ եւ դրանցով կզարդարեր իրեն ծնող, կյանք պարգեւող ժողովրդի հպարտ ճակատը...

Եղիշե Չարենցի անվան Գրականության եւ արվեստի թանգարանի ընդարձակ մի սրահում տեղավորված է Միջին Արեւելքի մշակույթի թանգարանը, որի մուտքին փակցված է անզարդ մի ցուցանակ՝ «Սաբրինա Գրիգորյանի անվան ցուցասրահ»:

Ո՞վ է Սաբրինան: Հայրենիքում ոչ ոք չգիտի նրան: Գրականության ու արվեստի թանգարանի մի քանի աշխատակիցներ միայն, ովքեր 1993-ին մասնակից եղան ցուցանմուշների համակարգմանը, դասավորմանն ու սրահի ձեւավորմանը: Սփյուռքում նույնպես մեծ չէ թիվը Սաբրինային գիտցողների: Գիտեն թեհրանահայ համայնքի թատերասեր մարդիկ, որոնք տեսել են Սաբրինայի Ջոնին Վ. Սարոյանի «Իմ սիրտը լեռներում է» թատերախաղի բեմադրության մեջ: Սաբրինային ճանաչողների թիվը անհամեմատ մեծ է հայկական շրջանակներից դուրս՝ Լոնդոնում, ուր նա սովորել եւ ավարտել է Գիլդհոլ երաժշտական-թատերական քոլեջը, Նյու Յորքում, ուր աշխատել է NBC հեռուստաընկերությունում:

Սաբրինան չհասցրեց հռչակվել: Հանկարծահաս մահը վերջակետ դրեց նրա երկրային կյանքին, երբ նա ընդամենը քսանինը տարեկան էր, երբ նոր էր ոտք դրել մեծ արվեստի լայնահուն ճամփին: Արդ՝ որտեղից այդ երիտասարդ կնոջն այդքան մեծ հավաքածու, որպիսին Միջին Արեւելքի մշակույթի թանգարանի հազարավոր նմուշներն են, որ նա նվիրել է հայրենիքին, որի սուրբ հողին ոտք դնելը երազանք եղավ նրա համար, որին տենչաց մանկուց եւ այդպես էլ չհասավ:

Այդ հարուստ հավաքածուն հայրենիքին է նվիրել Սաբրինայի հայրը՝ սփյուռքահայ գեղանկարիչ, Երեւանի պատվավոր քաղաքացի Մարկոս Գրիգորյանը, որպեսզի օտարի բաժին չդառնան դրանք, եւ հետո իր վաղամեռիկ դստեր հիշատակի կանթեղը չհանգչի ձեթից անսպառ, Սաբրինայի հուշը ապրի հայրենաբնակների սրտերում:

Աշխարհասփյուռ հայ անհատի դասականության կարգն անցած տիպական մի օրինակ է Սաբրինայի ընտանիքը: Նախնիները եղել են արեւմտահայաստանցիներ: Թուրքական արյունոտ յաթաղանից հալածական թողել են պապենական հողը, ցրվել այս ու այն կողմ: Սաբրինան ծնվել է 1956-ին, Հռոմում, ուր հայրը մեկնել էր մասնագիտական բարձրագույն կրթություն ստանալու նպատակով: Սկզբնական կրթությունն ստացել է Թեհրանում՝ վաղահաս, արտակարգ ընդունակություններով օժտված երեխաների հատուկ վարժարանում: Այստեղ հանդիպել է Թեհրանի միջազգային մանկապատանեկան ընկերության «Դիմակներ» թատերախմբի գեղարվեստական ղեկավար օրիորդ Պատրիսիա Չիֆին, որի փորձված աչքն իսկույն տեսել է պարմանուհու անբռնազբոս արտիստական կարողությունները: Սաբրինան ընդունվել է Գիլդհոլ քոլեջի երաժշտական-թատերական բաժինը, աշակերտել Պատրիսիա Չիֆին նախ Թեհրանի մասնաճյուղում եւ ապա՝ Լոնդոնում: Քոլեջի ուսանողական բեմում խաղացել է մեկ տասնյակից ավելի դերեր եւ ամեն անգամ արժանացել հանդիսատեսի եւ մասնագետ-դասախոսների աղշահար հիացմունքին:

«Ֆենոմենալ դերասանուհի է Սաբրինան, գրել է Պ. Չիֆը. ես աշխատեցի նրա հետ մի քանի ամենատարբեր բնույթի ու ծավալի կերպարների շուրջ եւ զարմացած հիացմունքով տեսա, թե որքան բացառիկ կերպարային զգացողություն ունի նա եւ որպիսի ճկունությամբ է կարողանում անցում կատարել դերից դեր, ստեղծում իրար չնմանվող կերպարներ: Ես շնորհակալ եմ իմ բախտից, որ աշխատել եմ նրա հետ, սովորեցրել նրան: Երջանիկ կլինի նա, ում բեմադրություններին կմասնակցի Սաբրինան»:

Չայնամարգ Ջորջին Բասեթը գրել է. «Սաբրինան ունի շատ վառ, արտակարգ վոկալ տվյալներ: Նա հիանալի է տիրապետում իր ձայնին, որով նա կարողանում է արտահայտել մարդկային հոգու ամենանուրբ, հաճախ անորսալի թվացող զգացմունքները: Նա կարողանում է օգտվել իր ձայնից, ինչպես վիրտուոզ երաժիշտը իր գործիքից: Նրա ձայնական հնարավորություններն այնքան մեծ են, որ նա համարձակ կարող է բարձրանալ երաժշտական թատրոնի բեմ եւ կանգնել բեմի կենտրոնում, դառնալ երեւելի դեմք երգարվեստի աշխարհում»:

«Դժվար է բառերով արտահայտել ու պատկերացնել ներքին այն ուժը, գրել է թատերական արվեստի հմուտ մասնագետ Դոն Լաֆունը, որ ես տեսա օրիորդ Սաբրինա Գրիգորյանի մեջ: Խորապես համոզված եմ, որ նրա արտիստական ուժն այնքան բացառիկ է, որ համապատասխան մշակման եւ բնականոն զարգացման պարագային նա կդառնա հազվագյուտ դերասանուհի աշխարհի ամենահռչակված թատերաբեմերում անգամ...»:

Սաբրինային որակող նման գնահատականները շատ են: Բայց ինչո՞ւ նա թատերական բարձրագույն կրթություն ստանալուց հետո չբարձրացավ բեմ, այլ նախընտրեց Նյու Յորքի NBC հեռուստաընկերությունում աշխատանքը, այս հարցը պատասխան չունի գրչիս ծայրին: Սաբրինան Գիլդհոլ քոլեջում ուսումնառության տարիներին ուսանողական բեմում խաղացել է մեկուկես տասնյակ դերեր՝ Շեքսպիրի, Չեխովի, Բ. Շոուի, Ն. Սայմոնի, Է. Իոնեսկոյի, Իբսենի եւ այլ հեղինակների հայտնի պիեսներում, հիմնականում հանդես գալով գլխավոր հերոսուհիների անձնավորումներով:

Սաբրինայի առաջին դերը եղել է Թենեսի Ուիլյամսի «Ամառ եւ ծուխ» պիեսի հերոսուհին՝ Ռոզա Գոնսալեսը: Այս առիթով «Թեհրան ժուռնալ» պարբերականը գրել է. «Ինչ վերաբերում է գլխավոր դերակատարներին, պետք է ասել, որ մի քանիսը լավ էին, մի քանիսը ոչ այնքան, բայց Սաբրինա Գրիգորյանի Ռոզա Գոնսալեսը հարկ է առանձնացնել եւ հիշատակել մեծ բավականությամբ»:

Սաբրինայի արտիստական արշալույսի բռնկումը առնչված է Թեհրանի Հայ մշակույթի կազմակերպության «Արարատ» թատերախմբի հետ, ուր նա ներկայացել է հանդիսատեսին Վ. Սարոյանի մանչուկ հերոս Ջոնիի կերպարով: «Իմ սիրտը լեռներում է» թատերախաղի բեմադրության առթիվ թատերախոս Ժանեթ Լազարյանը իրանահայ «Ալիք» թերթում (11.04.74 թ.) գրել է. «Ով կարող է մոռանալ Ջոնիին, որը բեմելի առաջին իսկ վայրկյանից բոլորի ուշադրությունը գրավեց իր վրա... Ջոնին, որի դերը կատարելության հասցրեց տասնյոթամյա Սաբրինա Գրիգորյանը, ինքնըստինքյան թատերական մի գլուխ կարելի է համարել...»: Այնքան մեծ է եղել թատերախաղի բեմադրության ներգործության ուժը, որ նույն «Ալիքը» (7.05.74 թ.) մեկ անգամ եւս անդրադարձել է այս բեմադրությանն այս անգամ վաստակաշատ գրագետ Անդրանիկ Սարյանի ստորագրությամբ. «Անսամբլի տիրական դեմքը, այսպես ասած, բեմահարթակի աստղը սկզբից մինչեւ վերջ մնում է բանաստեղծի պատանի որդին՝ Ջոնի-Սաբրինա Գրիգորյանը իր զարմանալի բնական, անմիջական, արտառոց խաղարկությամբ, մեծագույն, այլեւ շնորհաշատ դերակատարն սույն ողբերգության...»:

Սաբրինայի ստեղծագործության պսակը, դերերի դերը եղել է Ռոբինսոն Ջեֆերսի Մեդեան, ըստ Եվրիպիդեսի համանուն ողբերգության: Համաշխարհային դրամատուրգիան իրենց առաջնորդ իրավունքների համար մաքառող կանանց կերպարներ, հզոր բնավորություններ քիչ չի ստեղծել, բայց հազիվ թե նրանցից որեւէ մեկը ապրումների, վիթխարի կրքերի ուժգնությամբ համեմատելի լինի Մեդեայի հետ: Հայ բեմում Մեդեային բեմ է հանել մեծ Սիրանույշը միայն. ուրիշ ոչ ոք: Վ. Փափազյանը Սիրանույշի արվեստը համեմատել է հրդեհի հետ, որի ամենաբարձր բոցեղեն լեզուն համարել է Մեդեայի մարմնավորումը: Արդ՝ որքան մեծ ուժ պիտի ունենար ուսանող դերասանուհին, որպեսզի կարենար բարձրացնել Մեդեայի վիթխարի ծանրությունը եւ արժանանար մասնագետների դրվատանքներին: Պ. Չիֆը խոստովանել է. «Սաբրինան մարմնավորեց Մեդեայի առասպելական կերպարը, որն անմատչելի է արվեստավարժ տաղանդավոր շատ ու շատ դերասանների համար... Մեդեան եղավ Սաբրինայի թագապսական դերը... Ես բավականաչափ ինքնասեր եմ, որպեսզի նրա փայլուն դերակատարության գեթ մեկ բեկորը վերագրեմ իմ ջանքերին: Մեդեայի կերպարի համար Սաբրինան ամբողջովին պարտական է իր տաղանդին ու աշխատասիրությանը»:

Հիրավի մեծ է եղել Սաբրինա-Մեդեայի հմայքը, ինչը եւ հարկադրել է իրանահայ բանաստեղծ Վարանդին բանաստեղծություն ձոնել վաղամեռ դերասանուհու հիշատակին.

Դու որ շունչ էիր տալիս արձանին
Չորս հազար տարի առաջ ապրածին,
Հիմա ինչպես ես
Չորս տախտակի մեջ
Այդպես առանց շունչ ննջում արձանի:

Մեծ Սիրանույշին հանդիպիր այնտեղ,
Թող այնուհետ քեզ մայրություն անի.
Հիմա իմացիր, քեզ մի բանաստեղծ
Համակրել է լուռ
Սիրել գաղտնի:

Սաբրինան հիմա լճացած արցունքի մի կարծր կաթիլ է հայ թատրոնի ոսկետառ մատյանում: Թող, ուրեմն, իմ այս անզարդ տողերը Նաիրյան արեւով լցված վառման վարդերի հանգույն սփռվեն նրա շիրմաքարին, տանելով հայրենի հովերի հարատեւ շնկշնկոցը, որպեսզի օտար հողերն ու սառույցները չխռովեն նրա հավիտենական ննջը...

ԳԵՎՈՐԳ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ՆՈՐ ԳՐՔԵՐ

Ներաշխարհի գաղտնիքները

Ես չեմ կասկածում, որ երկրային ամեն մի դեպք ու իրողություն անսահմանության մեջ կրկնվող նմանատիպ դեպքերի եւ իրողությունների բազմապատկված դրսեւորումն է: Երեւակայությամբ անգամ, եթե անհնար չէ, գոնե դժվար է անվերջ Անցյալի սկիզբ գտնել ու կապել անծայր Ապագային: Ուղիղ տասը տարի առաջ իմ կարդացած նրա պատմվածքները ոչ միայն չեն հնացել, այլեւ ամբողջացել ու հարստացել են համահունչ նոր ստեղծագործություններով: Նյութական ու հոգեւոր բոլոր դրսեւորումների մեջ տրոփում է անվերջ ստեղծվող ու ոչնչացող աշխարհի շունչը: Գրողն ամրագրում է իր տեսածն ու ապրածը, իր զգացածն ու պատկերացրածը: Եվ ներդաշնակության ընթացքում ամեն մի նորեկ կրկնում է հին կենսափորձի նորօրյա ձեւափոխման իր տարբերակը՝ մի նոր գույնով, մի նոր ասելիքով, նորոգելով իր նախնիների խոսք ու բանի արդյունքն ու իմաստը:

1965 թվականի ամռանը Արցախի Գիշի գյուղում մորական կողմից Իշխանյան Ա վարժապետի թոռ Ալեքսան Հարությունյանը կրում է իր հոր կողմից պապի՝ Ալեքսան-Ալեքսանի անունը: Այդպես է նա գրում իր «Աղաքար» ինքնակենսագրական պատմվածքում: Գրում է համով-հոտով, ոչ հեշտ, ոչ էլ դժվար մի լեզվաոճական արհեստավարժությամբ, որ բնորոշ է արդեն փորձված ու հմուտ արձակագրին:

Որոնողների հայացքը միշտ էլ ուղղված է կյանքին ու երեւակայական աշխարհներին: Գրողական հակումներով աշխարհ եկածներն ավելի սուր եւ ավելի զգայուն են հոգեբանական ընկալումների նկատմամբ:

Երբ առաջին անգամ իմ ավագ ուղի Արմանի խնդրանքով կարդացի իմ համակուրսեցու եւ իր հավանած արձակագրի ստեղծագործությունները, որ դրանք փաստորեն նրա առաջին պատմվածքներն էին, զգացի, որ գործ ունեմ լուրջ ապագա ունեցող արձակագրի հետ:

Այն ժամանակ նա դեռ տուն-դպրոց, տուն-համալսարան ճանապարհի ուղեգծում էր, մտքով ու երեւակայությամբ փորձում էր հաղթահարել դպրոցից տուն-հայրենի տուն առեղծվածային ուղեծիրը՝ Ղարաբաղ-Հայաստան փոքր աշխարհների մեծ աշխարհին կապող շրջապատ ուղիները: Թերթելով թղթապանակում տեղ գտած պատմվածքները, սկզբում կարդացի Կոմիտաս Գ-այի մասին եւ համոզվեցի, որ ով քաղցի մասին նման մի պատմվածք է գրել, նա արդեն անհուսալիորեն կապված է գեղեցկության եւ գրականության սարսափելի գայթակղությանը եւ նրան այլեւս ոչ ոք չի փրկի: Երկար ժամանակ մտապահել էի ծերացող Լյուսյա Բեկյակովայի կերպարը, որի սիրտը տրոփում էր քահել նժույգի արշի պես: «Կնքամոմի տակ» պատմվածքի փոքրիկ տղայի ընտրած կակտուսը պուճուրիկ կարմիր ծաղկով տեղավորվել է ղարաբաղյան վերջին դեպքերից շատ առաջ մնացած հիշողությունների մեջ:

Ալեքսան Հարությունյանը դեռ Ալիկ էր, դեռ չէր տեսել պատերազմ ու ավեր, դեռ հայրենի եզերքի շրջափակման ու ընդվզման տանող դժվարությունները չկային, բայց գրում էր պատմություններ, որոնք իր խոսքերով ասած կարելի էր չկարդալ, քանի դրանք կարդում էին ընկերները, ուսուցիչները, ուրիշ մարդիկ: Հետո նա գրեց այն պատերազմի մասին, որի ականատեսն եղանք մենք բոլորս եւ որի մասին աշխարհը լռեց:

Գրեց ուրիշ տեսանկյունից, ուրիշ մտածողությամբ, փաստագրական ու լրագրական տրամաբանությունից

հեռու մտահոգություններով: Տարիների ընթացքում ինքնահաստատումը կայացավ: Երեւի մեզանից ոչ մեկը չգիտի ճշմարտությունն իր ճշգրիտ օրենքներով՝ ամեն վայրկյան վերափոխվող, ավելի դիպուկ՝ ստեղծվող ու քանդվող աշխարհի մասին:

Առաջընթաց գործողությունների հետ մեկտեղ կապվում են հիշողությունների հետընթաց կապակցությամբ, եւ դա մեզ օգնում է գալիքին նայել կոտսներով հարստացող մարդու փիլիսոփայությամբ:

Ալեքսան Հարությունյանը գրել է «Բրուտի ագարակը» գիրքը, որը նվիրել է հոր հիշատակին: «Մոխսակ մանչուկի մասին, որ մի հրաշալի երգ գիտեր» պատմվածքը նվիրված վաղամեռիկ ընկերոջը: Առհասարակ ամբողջ գիրքը նվիրում է իր հարազատներին՝ ծանոթ-բարեկամներին, մարդկանց:

Հեռավորի եւ մերձավորի միջեւ դրված են տարածության եւ ժամանակի հոդավորված կարոտները: Ներաշխարհի հայելիները գաղտնիքներ չեն պահում, քանի գրականությունն ինքն ամբողջովին գաղտնիք է, հետեւաբար հետաքրքիր ու գայթակղիչ:

Ալեքսան Հարությունյանը կարողանում է իրողությունների գաղտնիքը տեսնել հայելուց դուրս: Նա կարողանում է կյանքի արտաքին ու ներքին պատկերները վարպետորեն կապել իրար, ստեղծելով մշակութային մի իրականություն, որտեղ կյանք են առնում հավերժության քաղաքացիները:

ԱՐԵՎՇԱՏ ԱՎԱԳՅԱՆ

Եթե ուզում եք իմանալ՝ ում հավը քանի ձու է հանել

Այդ «գերագույն» նպատակը միայն հնարավոր է իրագործել դիտելով «Շաբաթ երեկո» ծրագիրը: Մի քանի տասնյակ րոպե համբերությամբ դիտելով, թե հեռուստալրագրողը ինչպես է մոտենում հերթական «պերսոնաժի» տանը, թե քանի տեղից է դրսի ծեփը պոկված, դուք այնուհետեւ կիմանաք թե ինչ կահ-կարասի կա նրանց տանը, քանի հոգով են այնտեղ ապրում, ով որտեղ եւ ում հետ է քնում գիշերը... Եթե ձեր նյարդերը ամուր մետաղից են, դուք կարող եք ուրիշ շատ «հետաքրքիր» տեղեկություններ ստանալ: Օրինակ՝ հաղորդման հեղինակի ծանոթ-բարեկամ տանտերը քանի հավ ունի, քանի բադ, թուխսը քանի ձու է հանել եւ այլն: Իսկ եթե ձեր մտքով անցնի, թե վերջում որեւէ հետաքրքիր մեկնաբանություն կամ այնքան թանկագին հեռուստաժամը զբաղեցնելն արդարացնող որեւէ խոսք եք լսելու, դուք կարող եք շրջել ալիքը, քանզի նրանք նեղություն չեն կրում այդպիսի «մանրուքների ետեւից ընկնելու»: Նույնիսկ այնպիսի տպավորություն է ստեղծվում, որ հաղորդումը մոնտաժված չէ: Իսկ եթե դուք որոշել եք հետագայում մեկընդմիշտ հրաժարվել ՀՀ առաջին ծրագրի հաղորդումները դիտելուց, անցաքեք ձեր նյարդերը եւ դիտեք, թե ինչպես են «Շաբաթ երեկոյի» հերոսները իրենց կյանքը պատմում եւ «փիլիսոփայում» աշխարհիս բանը:

Ի դեպ, բոլոր հաղորդումների միակ հետաքրքիր կադրը Լիլիթ Սելֆումյանի գեղեցիկ ժպիտն է եւ Մարատ Օրդյանի բազմանշանակ հայացքը: Վերջում առաջարկում ենք սահմանել մրցանակաբաշխություն եւ մի կարգին մրցանակ շնորհել «Շաբաթ երեկո» ծրագիրը մինչեւ վերջ դիտողներին:

ՄԱՆԵԼ ՄԻՔԱՅԱՆ

ՊՈՐՏՈՒԳԱԼԻԱ

Եվրոպայի երիտասարդության օլիմպիական օրերը Լիսաբոնում

Հայ մարզիկները կներկայանան 3 մարզաձևերում

Հուլիսի 19-24-ը Պորտուգալիայի մայրաքաղաք Լիսաբոնում Միջազգային օլիմպիական կոմիտեի (ՄՕԿ) հովանու ներքո 4-րդ անգամ կանցկացվեն Եվրոպայի երիտասարդության օլիմպիական օրերը: Ապագա օլիմպիականների համար նախապատրաստական փուլ հանդիսացող այս միջոցառմանը կմասնակցեն Եվրոպա աշխարհամասի 47 երկրների մոտ 2500 մարզիկ-մարզուհիներ: Մրցումների ծրագրում ընդգրկված են օլիմպիական 10 մարզաձևեր՝ բասկետբոլ, ֆուտբոլ, վոլեյբոլ, հանդբոլ, թեթև ատլետիկա, լող, առագաստանավային սպորտ, թենիս, հեծանվավազք, ձյուդո, հայտնում են Հայաստանի ազգային օլիմպիական կոմիտեի մամուլի ծառայությունից: Օլիմպիական օրերի մրցումները յուրօրինակ ցատկահարթակ են ապագա բարձր նվաճումների համար և այդ պատճառով էլ մեծ հրապարակայնություն են մարզաշխարհում: Դրա կարևորությունը արտացոլում է այն հանգամանքը, որ նախորդ օլիմպիական օրերի մասնակիցներից շատերը դարձել են օլիմպիական խաղերի, աշխարհի և Եվրոպայի առաջնությունների հաղթողներ ու մրցանակակիրներ:

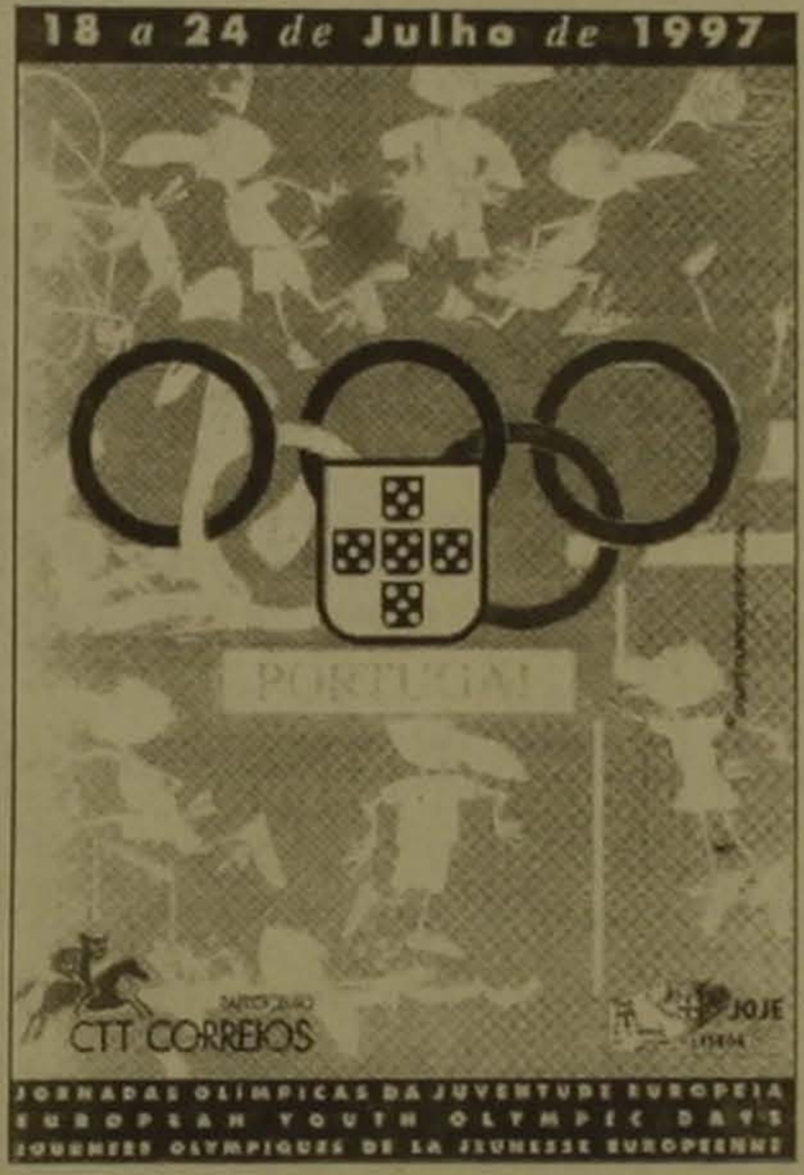

Ավանդաբար, խաղերի բացման հանդիսավոր արարողությանը ներկա կգտնվի ՄՕԿ-ի նախագահ, մարկիզ Խուան Անտոնիո Սամարանչը:

Այսօր Պորտուգալիա մեկնեց Հայաստանի Հանրապետության պատվիրակությունը, որը գլխավորում է «Սևան» գյուղական մարզական ընկերության նախագահ Ռոբերտ Տիգրանյանը: Հայաստանի պատվիրակները դուրս կգան 3 մարզաձևերի (ձյուդո, խճուղային հեծանվավազք, թեթև ատլետիկա) մեկնարկ:

Ձյուդոյի տատամի դուրս կգան երևանցիներ Սուրեն Աղաջանյանը (50 կգ), Ղազարոս (55 կգ) և Ալեքսանդր (60 կգ) Գրիգորյան եղբայրները, ինչպես նաև նորհաճընցի Գեղամ Եղյանը (65 կգ) ու հրազդանցի Վարուժան Խառայելյանը (71 կգ):

Հեծանվորդների պայքարին կմասնակցեն երևանցիներ Տիգրան Կորկոտյանը և Վիկտոր Ավետիսյանը:

Թեթև ատլետիկայի մրցումների մեկնարկ կներկայանան վանաձորցի Աննա Նասիբյանը (800 մ և 1500 մ վազքատարածություններ) և կապանցի հեռացատկորդ Էրիկ Նուրիջանյանը:

Հաջողություն ցանկանանք մեր մարզիկներին և հուսանք, որ նրանց կհաջողվի բարձր պահել հայրենիքի մարզական պատիվը:

ՀՐԱՅՐ ՆԱԶԱՐՅԱՆ

Կասպարովը հրաժարվեց խաղալ աշխարհի առաջնությունում

Արհեստավարժ շախմատի ասոցիացիայի վարկածով աշխարհի չեմպիոն Գարրի Կասպարովը բազմիցս հայտարարել է, որ չի մասնակցի նոր մրցակարգով կազմակերպվող աշխարհի առաջնությանը (այն առաջարկել է ՖԻԴԵ-ի նախագահ Կիրսան Իլյումժինովը):

ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդմամբ, նախօրեին Կասպարովը պաշտոնապես հրաժարվեց խաղալ այդ մրցաշարում: ՄՕԿ-ի նախագահ, մարկիզ Խուան Անտոնիո Սամարանչին ուղղված նամակում նա մասնավորապես նշել է. «Չեմ կարող և չեմ համաձայնվի խաղալ մրցամարտերի այդ շարքում, որոնց կազմակերպումը ֆարս է հիշեցնում: Շախմատում ավանդաբար ընդունված է հանդիպում անցկացնել տիտղոսակրի և հավակնորդի միջև: Ներկայացված մրցակարգը արժեզրկում է աշխարհի չեմպիոնի կոչումը»:

Պարզ է, որ Կասպարովի հրաժարումը իր հերթին արժեզրկում է գալիք առաջնությունը:

Դեմիտովան հավակնում է աշխարհի չեմպիոնի կոչմանը

Բուլղարիայի Ստարա Զագորա քաղաքում կայացած թեթև ատլետիկայի մրցումներում ստեղծի Սվետլանա Դեմիտովան 100 մ արգելավազքում գրանցեց աշխարհում մրցաշրջանի լավագույն արդյունքը 12,36 վրկ: Բուլղարուհի մարզուհին գտնում է, որ այժմ լավ հնարավորություն ունի պայքարելու հաղթանակի համար աշխարհի առաջնությունում, որը մեկնարկելու է մի քանի շաբաթից Աթենքում:

Վիլնյովի հերթական հաղթանակը

«Ֆորմուլա-1» դասի մեքենաների աշխարհի առաջնության «Մեծ Բրիտանիայի գրան պրիում» մրցակցությունից դուրս էր կանադացի ավտոարշավորդ Ժակ Վիլնյովը «Ուիլյամս» թիմից (43 միավոր): Երկրորդ և երրորդ տեղերը գրավեցին «Բենետոն» թիմի ներկայացուցիչներ՝ ֆրանսիացի Ժան Ալեզին (21 միավոր) և ավստրիացի Ալեքսանդր Վուրցը:

Մրցուղուց դուրս եկած գերմանացի Միխայել Շումախերը 47 միավորով պահպանում է առաջատարությունը ընդհանուր հաշվարկում:

ԼՈՒՐԵՐ

Կամուրջը չդիմացավ ծանրությանը

Իսրայելի մայրաքաղաք Թել Ավիվի գլխավոր մարզադաշտ «Ռամանգանում» կայացած համահրեական օլիմպիադայի բացման արարողության ժամանակ փլվեց դեպի մարզադաշտ տանող ժամանակավոր փայտե կամուրջը Իրխոն գետի վրա: Ըստ ձեռնարկների գործակալության, այդ պահին դրա վրա է գտնվել Ավստրալիայի պատվիրակությունը: Մարզիկներից շատերն ընկան ջուրը և ճզմվեցին կառուցվածքի կտորներով: Արդյունքում 2 մարդ զոհվեց, 64-ը՝ վիրավորվեցին, որոնցից 4-ը՝ ծանր: Ոստիկանության ներկայացուցիչների կարծիքով, կամուրջը քանդվել է չդիմանալով դրա վրայով անցնող մոտ 100 հոգիանոց պատվիրակության ծանրությանը:

«Տուր դե Ֆրանսը» դեռ Վասյորն է գլխավորում

«Տուր դե Ֆրանս» բազմօրյա հեծանվավազքի 9-րդ փուլը շահեց ֆրանսիացի Լորան Բրոշարը: Մրցումների ընդհանուր հաշվարկում առաջատարությունը պահպանում է Բրոշարի հայրենակից Սեդրիկ Վասյորը: Սակայն մասնագետների կարծիքով, Վասյորը առաջին տեղում երկար չի մնա: Առջևում հեծանվաարշավի լեռնային փուլերն են, իսկ լեռներում ֆրանսիացին անխոտելի է գործում: Հաղթողի գլխավոր հավակնորդներ գերմանացի Յան Ուլերիխը, իտալացի Արրահամ Ոլանոն, դանիացի Բյարնե Ռիիսը և ֆրանսիացի Ռիշար Վիրանքը առայժմ զբաղեցնում են 2-5-րդ տեղերը:

ՍՈՖԻԱ

Հայաստանի բադմինտոնի հավաքականը լավ տպավորություն թողեց Բալկանյան խաղերում

Բուլղարիայի մայրաքաղաք Սոֆիայում վերջերս առաջին անգամ անցկացվեցին Բալկանյան երկրների օլիմպիական օրեր: Միջոցառման բադմինտոնի մրցումներին, մարզաձևի բալկանյան կոնֆեդերացիայի նախագահ Բյուզանդ Ղասաբյանի հրավերով, մասնակցեցին նաև Հայաստանի պատվիրակները: Հատկանշական է, որ մրցումներին մասնակցելու իրավունք ունեին մինչև 19 տարեկան մարզիկները, սակայն 12-15 տարեկան հայ բադմինտոնիստները բացառության կարգով ուժերը չափեցին ավելի ավագ տարիքի մրցակիցների հետ: Անհատական պայքարում հատկապես հաջող հանդես եկավ 12-ամյա Մարիամ Սուրադյանը, որը 16 մասնակիցների պայքարում գրավեց պատվավոր 5-րդ տեղը: Նշենք, որ մասնագետները բավականին լավ ապագա են գուշակում Մարիամին բադմինտոնում: Կարինե Գոխորյանը զբաղեցրեց 7-րդ տեղը: Օրիորդների զուգախաղերում Սուրադյան-Գոխորյան երկյակը ճանաչվեց 5-րդը:

Պատանիների անհատական մրցումներում Հարություն Գաբրիելյանը 9-րդն էր, իսկ Լևոն Թորոսյանը՝ 10-րդը: Զուգախաղերում այս զույգը կրկնեց աղջիկների արդյունքը:

Խառը զուգախաղերում Սուրադյան-Գաբրիելյան զույգը գրավեց 9-րդ հորիզոնականը, մեկ աստիճան ցածր զբաղեցրեցին Թորոսյանը և Գոխորյանը: Նշենք, որ զուգախաղերին մասնակցում էին 24 երկյակներ:

Սպորտսվարչության լրատվական ծառայությունից հայտնում են նաև, որ մրցումների ավարտից հետո մեր թիմը համատեղ ուսումնա-մարզական հավաք անցկացրեց Բուլղարիայի հավաքականի հետ: Ըստ Հայաստանի բադմինտոնի ֆեդերացիայի նախագահ Սերգեյ Վարդանովի, մրցաշարը մեր թիմի նախապատրաստական առաջին փուլն էր 1998 թ. Ինդոնեզիայում կայանալիք աշխարհի երիտասարդական առաջնությանը:

Հուլիս. Թենիսի եռուն շրջան

Իտալացի թենիսիստ Ֆելիքս Մոնթիլյան շահեց Շվեյցարիայի բաց առաջնությունը՝ Գշտադում: Եզրափակչում նա հաղթեց իր հայրենակից Խուան Ալբերտո Վիլոսին:

Զուգախաղերի եզրափակչում ռուսաստանցի Եվգենի Կաֆելնիկովը և չեխ Դանիել Վացեկը հաղթեցին ամերիկացի Թրևոր Կրոնեմանին և ավստրալիացի Դեյվիդ Մակֆերսոնին (4-6, 7-6, 6-3):

Առաջին հաղթանակը ATP մրցաշարերում տոնեց շվեդ թենիսիստ Մագնուս Նորմանը, որը անգերազանցելի էր Շվեդիայի բաց առաջնությունում: Եզրափակչում նա պարտության մատնեց իսպանացի Խուան Անտոնիո Մարինին (7-5, 6-2):

Իսկ Դևիսի գավաթի խաղարկության մրցաշարում Ուկրաինայի և Մեծ Բրիտանիայի հավաքականների միջև խաղում Կիևում 3-2 հաշվով հաղթեցին բրիտանացիները:

Վաշինգտոնում անցկացվող թենիսի մրցաշարում (մրցանակային հիմնադրամը 675 հազար դոլար) ռուսաստանցի Անդրեյ Չերկասովը առաջին շրջանում 6-3, 6-7, 2-1 հաշվով հաղթեց հոլանդացի Էյրոն Մոտեվասելին: Երրորդ սեթում ռուս թենիսիստի մրցակիցը դադարեցրեց պայքարը վնասվածքի պատճառով:

ՇԱԽՄԱՏ

Վլադիմիր Կրամնիկը 3-րդ անգամ հաղթեց Դորտմունդի մրցաշարում

Գերմանիայի Դորտմունդ քաղաքում ավարտված շախմատի գերմրցաշարում 3-րդ անգամ հաղթեց ռուսաստանցի Վլադիմիր Կրամնիկը: Վերջին տուրում 22-ամյա գրոսմայստերը ոչ-ոքի խաղաց անգլիացի Նայջել Շորթի հետ և 9 հնարավորից վաստակեց 6,5 միավոր: Մեկ միավոր պակաս վաստակեց հնդիկ շախմատիստ Վիշվանաթան Անանդը: 5 միավոր իրենց հաշվին գրանցեցին ուկրաինացի Վասիլի Իվանչուկը և բուլղարացի Վեսելին Թոփալովը: Անհաջող հանդես եկավ ՖԻԴԵ-ի վարկածով աշխարհի չեմպիոն Անատոլի Կարպովը, որը 4 միավորով 5-րդ տեղը կիսեց Բորիս Գելֆանդի (Բելառուս) և Նայջել Շորթի հետ:

Գերմանուհիները՝ ֆուտբոլի չեմպիոններ

Գերմանիայի հավաքականի ֆուտբոլիստուհիները 4-րդ անգամ նվաճեցին Եվրոպայի չեմպիոնի կոչումը: Եզրափակչում, որը կայացավ Նորվեգիայի մայրաքաղաք Օսլոյում, նրանք 2-0 հաշվով պարտության մատնեցին իտալուհիներին:

Որակազրկումները ցնցում են արհեստավարժ բռնցքամարտը

Հավակնորդների որակազրկումը դառնում է արհեստավարժ բռնցքամարտիկների մրցամարտերի տարօրինակ ավանդույթ: Բռնցքամարտի համաշխարհային խորհրդի վարկածով ուժեղագույն ծանրքաշայինի կոչման համար հանդիպումը աշխարհի չեմպիոն Լենոքս Լյուիսի (Մեծ Բրիտանիա) և նրա հայրենակից Հենրի Ակինվանդեի միջև դադարեցվեց 5-րդ ռաունդում, նրանից հետո, երբ հավակնորդը հերթական անգամ կախվեց մրցակցի ձեռքերին: Մինչ այդ Ակինվանդեին պատիվ մարտ վարելու համար բազմիցս զգուշացրած մրցավարը հաղթանակը շնորհեց Լյուիսին: Հատկանշական է, որ մարտը դատում էր նույն Միլզ Լեյնը, որը երկու շաբաթ առաջ որակազրկել էր Հոլիֆիլդ-Թայսոն մենամարտը:

Թայսոնը կժամանի Մախաչկալա

Արհեստավարժ բռնցքամարտի WBA վարկածով ծանր քաշում աշխարհի նախկին չեմպիոն Մայք Թայսոնը մտադիր է հոկտեմբերին այցելել Դաղստան: Իսլամ ընդունած և Մալիկ Աբդուլ Ազիզ անունը ստացած Թայսոնը ընդգրկվել է ամերիկյան մահմեդականների պատվիրակությունում, որը կմասնակցի իմամ Շամիլի ծննդյան 200-ամյակին նվիրված հանդիսություններին:

ԱՊՀ

«Համագործակցության» վարընթաց կորը...

Կենտրոնախույս տրամադրությունները, որոնք վաղուց արդեն նոր երեւույթ չեն ԱՊՀ տարածաշրջանում, ի վկայություն համագործակցության կարկասանային բնույթի, իրենց արտացոլումն են գտել տնտեսական մի շարք ցուցանիշների մեջ: Տարեցտարի նվազում են անկախ երկրների տնտեսական համագործակցության ծավալներն ու չափերը: 1997-ի առաջին կիսամյակի տվյալներով, համագործակցության երկրների միջեւ արտահանման գործառույթների դրամական գումարը կազմել է 7,6 մլրդ դոլար, եւ դա 9 տոկոսով ցածր է 1996-ի համանման ցուցանիշից: Նույն ժամանակահատվածում հեռավոր արտասահմանի հետ ունեցած արտահանման փոխադրումների հանրագումարը գերազանցել է 20 մլրդ դոլարը, որը 9 տոկոսով ավելի է նախորդ տարվա ցուցանիշից: Բացի այդ, 1996-ի առաջին կիսամյակի համեմատ, ԱՊՀ շրջաններում այս տարի կտրուկ (շուրջ 9 տոկոսով) նվազել է ներմուծման գործակիցը (8,6 մլրդ դոլար), մինչդեռ ներմուծումը հեռավոր արտասահմանից աճել է 106 տոկոսով 1997-ի առաջին կիսամյակում կազմելով 11 մլրդ դոլար: Ամենուր աճել է նաեւ արտասահմանյան ներդրումների տոկոսը ընդհանուր ներդրումների սանդղակում:

Երբ 1996-ին Հայաստանում կատարված ներդրումների 40 տոկոսը արտասահմանյան գումարներ էին, ապա 1997-ի ծրագրով ցուցանիշը նախատեսված է հասցնել 66 տոկոսի: Նույն գործակիցները Ադրբեջանում կազմել են համապատասխանաբար 69 եւ 86 տոկոս, Վրաստանում 20 եւ 34 տոկոս, Ղազախստանում 4 եւ 9 տոկոս, Ուզբեկստանում 17 եւ 31 տոկոս, Ուկրաինայում 0,2 եւ 0,5 տոկոս, Ռուսաստանում 2 եւ 3-4 տոկոս եւ այլն:

ԱՊՀ երկրներում իրականացվող արտասահմանյան ներդրումների գերակշիռ մասը սահմանափակվում է հումքային եւ լեռնահանքային արդյունահանող բնագավառի զարգացման, ինչպես նաեւ գազա- եւ նավթամուղների շինարարության ու տնտեսության համապատասխան ենթակառուցվածքի ստեղծման շրջանակներում: Ինչպես նշում է «Ֆինանսովիե իզվեստիա» պարբերականը, արտասահմանյան ներդրողները մեծ հետաքրքրություն են ցուցաբերում հայաստանյան ոսկու, արծաթի, մոլիբդենի եւ այլ մետաղների հանքավայրերի նկատմամբ, որոնց պաշարները գնահատվում են 50 մլրդ դոլարից ոչ պակաս: Նույն թերթի վկայությամբ, հայաստանյան նավթի եւ բնական գազի պոտենցիալ պաշարները կազմում են համապատասխանաբար 40 մլն տոննա եւ 60 մլրդ խորանարդ մետր:

Փորձագետների կարծիքով, ԱՊՀ երկրների տնտեսական կառույցներում առկա բոլոր նախապատվելի ուղղությունները հակված են համագործակցելու հեռավոր արտասահմանի հետ, քանի որ «Համագործակցությունը» որպես այդպիսին, այսօր բացակայում է:

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

«Միր» տիեզերակայանում վիճակը բարդացավ

Հրամանատար Ցիբլիեւը սրտի անբավարարություն ունի

15 ՀՈՒԼԻՍ, RFI, BBC: «Պրոգրես» բեռնատար տիեզերանավի հետ բախվելուց հետո վնասված «Միր» ուղեծրային կայանում այսօր պետք է սկսվեին վերանորոգման աշխատանքներ, որոնք սակայն հետաձգվեցին առնվազն 10 օրով, քանի որ «Միրի» անձնակազմի հրամանատար Վասիլի Ցիբլիեւի մոտ երկուշաբթի օրը հայտնաբերվեց սրտային անբավարարություն եւ նա կասկած հայտնեց, թե կկարողանա մասնակցել վերանորոգման աշխատանքներին: Բժիշկներն այժմ քննում են նրա առողջական վիճակը: Ռուսաստանի թռիչքների ղեկավարման կենտրոնի ներկայացուցիչն ասաց, որ անձնակազմին հանգստանալու հնարավորություն է տրվել: Ռուսաստանի տիեզերական գործակալությունը դիմել է ամերիկյան ՆԱՍԱ գործակալությանը, խնդրելով թույլատրել ամերիկյան տիեզերագնաց Մայքլ Ֆոուլին փոխարինել Վասիլի Ցիբլիեւին եւ նրա փոխարեն վերանորոգման աշխատանքներ անցկացնել ռուսաստանցի մյուս տիեզերագնաց Ալեքսանդր Լազուտկինի հետ: Համաձայն նախորդ ծրագրի Ցիբլիեւն ու Լազուտկինը սկաֆանդրներով պետք է մտնեին վթարից մեկուսացված «Միրի» «Սպեկտր» կոչվող հատվածը, որտեղ այժմ գտնվում են ամերիկյան բոլոր սարքավորումներն ու նույնիսկ Ֆոուլի ատամի խոզանակը, եւ վերանորոգեին: Իսկ Մայքլ Ֆոուլը պետք է նույնպես սկաֆանդր հագներ ու տեղ գրավեր «Միրին» կցված «Սոյուզ» տիեզերանավում եւ ցանկացած անսպասելի զարգացումների դեպքում պետք է «Սոյուզում» ընդուներ իր մյուս 2 գործընկերներին եւ, գործելով որպես «Սոյուզի» հրամանատար, հասցներ նրանց երկիր:

Հեղեղումներից 38 զոհ Չեխիայում

ՄՈՍԿՎԱ, 15 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Չեխիայի տարածքի ավելի քան մեկ երրորդը ջրասույզ է եղել հեղեղումների հետեւանքով, որի դեմ պայքարը շարունակվում է արդեն տասներորդ օրը: Պաշտոնական տվյալներով, արդեն զոհվել է 38 մարդ: Ինչպես հաղորդում է ՌԻԱ-Նովոստի գործակալությունը, եթե Չեխիայի հյուսիս-արեւելյան մարզերում լրիվ թափով շարունակվում են վերականգնման աշխատանքները, ապա հարավում ջրհեղեղը ընդգրկում է նորանոր շրջաններ, բնակիչներին ստիպելով հապճեպ լքել իրենց տները: Երկուշաբթի երեկոյան մոլեգնող ջրահոսքերը մորավյան Լուլիցե ավանի շրջանում քանդել են նավթահոր, ինչի արդյունքում մի քանի ժամ շարունակ նավթը թափվել է գետը: Խմելու ջրի աղբյուրների աղտոտման հետեւանքով տուժած շրջաններում բարձր է համաճարակների տարածման վտանգը: Բժիշկների տվյալներով, հեղեղումների զոնում հայտնված շատ մարդիկ հոգեբանական սթրեսներ են տանում, նման ռմբակոծություն ապրածների ռազմական ախտանիշին: Երկրի տնտեսությանը տասնյակ միլիարդ կրոնի վնաս է հասցվել: Տարերքը ոչնչացրել է հաղորդակցությունների, գյուղատնտեսական ցանքերի նշանակալի մասը հսկայական տարածքներում: Հարյուրավոր մարդիկ մնացել են անօթեւան: Մասնագետների կարծիքով, հեղեղումների հետեւանքները կարող էին ավելի քիչ լինել, եթե բնակչությունը ժամանակին տեղեկացված լիներ վերահաս տարերքի մասին:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Արմտուրսերվիս» տուրիստական ընկերությունն ու Անիի պահպանության եւ ուսումնասիրման միջազգային կենտրոնը համատեղ սույն թվականի հուլիսի 25-ից օգոստոսի 2-ը կազմակերպում են ուխտագնացություն պատմական Հայաստանի տարածքում:

Ճանապարհորդները կլինեն Կարս, Էրզրում, Բիթլիս, Վան եւ Իգդիր քաղաքներում, կծանոթանան պահպանված հայկական պատմաճարտարապետական հուշարձանների հետ:

Ճանապարհորդական մեկ ուղեգրի արժեքը կազմում է 380 ամերիկյան դոլարին համարժեք դրամ: Ուղեգրերը կարելի է ձեռք բերել ինչպես կանխավճարով, այնպես էլ փոխանցման կարգով:

Մանրամասն տեղեկություններ ստանալու համար կարելի է դիմել «Արմտուրսերվիսի» գրասենյակ:

Հասցեն՝ Աբովյան 14, հեռախոսներ՝ 58-26-43, 39-09-81

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Հայ գործարարների ընկերություն» բաց բաժնետիրական ընկերությունը շարունակում է ֆինանսավորել անհատ ձեռներեցների, փոքր եւ միջին ձեռնարկությունների կողմից ներկայացվող առաջարկ-ծրագրեր արտադրության, գյուղատնտեսության եւ սպասարկման ոլորտներում: Ընկերության սեփական միջոցներից կտրամադրվեն մինչեւ 10.000 ԱՄՆ դոլարին համարժեք գումարի վարկեր միջին ամսեկան երեք տոկոսով: Ընկերությունը իրեն է վերապահում ծրագրերի մրցակցային ընտրության եւ վարկավորման որոշում կայացնելու իրավունքը:

Հայտերն ընդունվում են մինչեւ ս. թ. օգոստոսի 15-ը: Ներկայացվող փաստաթղթերի վերաբերյալ պահանջներին հնարավոր է ծանոթանալ ընկերության գրասենյակում աշխատանքային օրերին ժամը 9-10-ը եւ ժամը 16-18-ը ք. Երեւան, Տիգրան Մեծի 4 (երկրորդ հարկ) հասցեում:

Հավելյալ տեղեկությունների համար զանգահարել 52 09 67 եւ 52 05 89 հեռախոսահամարներով

«ՄՈՆԹԵ ՄԵԼՔՈՆՅԱՆ»

ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԸ ԱՐՏՈՆԱԳՐՎԱԾ ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՑ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒՄ Է 1997-98 ՈՒՍՏԱՐՎԱ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆ ՀԵՏԵՎՅԱԼ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԳԾՈՎ

- Իրավագիտություն
- Դատական փորձագիտություն
- Հաշվապահական հաշվառում եւ աուդիտ
- Ժուռնալիստիկա
- Օտար լեզու (անգլերեն, ֆրանսերեն, գերմաներեն)

Ուսման տեւողությունը 4-5 տարի:
Ուսման վարձը 250-300 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ, որը կարելի է մուծել մաս-մաս:

Երկկողմանի ծնողազուրկ եւ զոհված ազատամարտիկների երեխաների համար սահմանված է զեղչ 50 տոկոսի չափով: Միջնակարգ դպրոցը գերազանց գնահատականներով ավարտածները եւ զոհված ազատամարտիկների երեխաները համալսարան կընդունվեն հարցազրույցով:

Սկսած 2-րդ կուրսից, համալսարանի 10 լավագույն ուսանողներին կտրվի Մոնթե Մելքոնյանի անվան կրթաթոշակ:

Համալսարանում կդասավանդեն գիտական աստիճան եւ աշխատանքային մեծ փորձ ունեցող բարձրակարգ մասնագետներ:

Դիմումներն ընդունվում են հուլիսի 16-ից օգոստոսի 30-ը, ամեն օր, բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից, ժամը 9-15-ը:

Հասցեն՝ Տիգրան Մեծի 26ա, Խանջյանի անվան թիվ 53 դպրոցի 1 հարկ (տեխնիկումի մերձակայքում)
Հեռ. 58-24-14, ժամը 9.00-15.00

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ ՔԻՄԻԱԿԱՆ ԲԻԶՆԵՍԻ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ

A U. K. CHEMICAL COMPANY

interested to recruit for its operations in Armenia and the Arabian peninsula.

Graduates from American University of Armenia (AUA) with a MBA in Marketing & Business Administration and with a chemistry background (University Degree).

Must be fluent in English (written & spoken).

Appropriate salary and benefits.

All applicants to apply with full CV, including degree & MBA copies, references, passport size photograph to Azg Daily up to July 22.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ

1. Գրքի քննարկում

Հուլիսի 17-ին, ժամը 14:00-ին տեղի կունենա

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԹՈՓՉՅԱՆԻ

«ԿԻՐԿԵ ԿՂԶԻՆ»

վեպի քննարկումը:

Մուտքն ազատ է:

2. Հուլիսի 18-ին, ժամը 16:00-ին

Հանդիպում դասմաքան

ԱՐԳԱՄ ԱՅՎԱԶՅԱՆԻ հետ

ծննդյան 50-ամյակի եւ գիտական գործունեության 30-ամյակի առթիվ:

Կցուցադրվեն Նախիջեւանի պատմամշակութային հուշարձանների լուսապատկերները

«ՆԱԽԻՋԵՎԱՆ» ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՑ ԱԶԱՏՎԵՔ

«ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՒՄ»

ՉԻՆԱԿԱՆ ՄԵԹՈԴԻ ՇՆՈՐՀԻՎ:

ՄԵՐ ՀԱՍՑԵՆ ԲԱՂՐԱՄՅԱՆ ՊՈՂ. 69 «ԿՅԱՆՔԻ ԽՈՏԵՐ»: ՀԵՌԱԽՈՍ 57-12-91

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

2 սենյականոց բնակարան 5 հարկանի քարե շենքի 5-րդ հարկում, Փ. Բյուզանդի 1, բն. 12 (վերնիսաժի հարեւանությամբ):

Հեռախոս՝ 52-67-23

ՇՏԱՊ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

3 սենյականոց բնակարան 5 հարկանի քարե շենքի 5-րդ հարկում, 70/50 քմ, ավտոտնակով: Հրաչյա Քոչար 23 (նախկին Չեկի խանութի մոտ):

Հեռախոս՝ 22-42-68

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - Անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ձեռնարկությունների մասին (առաջարկ, պահանջարկ) հեռախոսով 589167, 581351:

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2, Գրանցման թիվ 65, Դասիչ 69149, Պատվեր 620, Տպաքանակը 3000, Ստորագրված է տպագրության 15. 07. 1997, Գինը 100 դրամ